

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

Opgericht 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

HOOFDVERTEGENWOORDIGER IN NED.-INDIË:
Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

DIT BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER
VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIËR TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

DEN HAAG
TELEF. 36777 „**AU PARADIS**” Firma WEBER
& BARTELS
Salon de Coiffure pour Dames
TOUSSAINTKADE 2 bij de Prinsstraat - Tramhalte lijnen 2 en 3
PERMANENT HAIRWAVING, systeem Nestle, New-York
Schoonheids- en Anti-zenuwmassage - Moderne Haarwerken - Haarverven systeem Henné - Manicure
Bediening door geroutin. Kappers - Man spricht Deutsch - On parle français - English spoken

HAAGSCHE ASSURANTIE COMP.
VOOR BRAND ENZ. VAN 1805
HOOFDKANTOOR:
BEZUIDENHOUT 1 — DEN HAAG
BRAND ■ BEDRIJF ■ INBRAAK

HOUD: Ramp Sumatra. — Communistische woelingen op Java. — De Tentoonstellings-avond van de afdeling Arnhem op Woensdagavond 17 Nov. 8 uur, in de groote zaal van „Muis Sacrum” (Met situatieplan). — De nooden van Curaçao (Noodplan). — Niassers, vrouwtjes of mannetjes? — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit Ind. Bladen: I. Uit de Europ. Pers. II. Uit de Pers. III. Uit de Chin. Pers. — Oost- en West-Indië. — Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Berichten der Afd.: — Gravenhage, II. Nijmegen. — Mededeelingen: — Van het Dagel. Bestuur. II. Van het Informatie-Weekblad. — Mutatiestaaf van 17 tot 24 November.

Dansinstituut STATENKWARTIER
EWY DE CLERCQ
FRANKENSTR. 5 — DEN HAAG — TEL. 53506
Moderne Dansen
Privé lessen en Clubs
Plastiek, Ballet, Heil- en Schoonheids-gymnast.
Kleine Kinderkursussen met
individueel onderwijs.

De Tentoonstellingsavond
van de afdeling Arnhem op Woensdagavond 17 Nov.
8 uur, in de groote zaal van „Muis Sacrum”.
(Met situatieplan).

Het stroomde menschen op den avond van den 17en dezer, naar „Muis Sacrum”, en wie de zaal binnenkwam moest zien het groote duidelijk beschilderde doek, met de ons allen bekende woorden:
„Het Koloniaal belang is een algemeen
Nederlandsch belang”

en was men gezeten, dan moest men alweer, boven het projectiescherm op het podium dezelfde woorden op eenzelfde doek zien tusschen de Nederlandse driekleur, beneden geflankeerd door het krontjong-orchest en een groote gekleurde plan-teekening van het tentoonstellingsterrein en aan de andere zijde de bestuurstafel. De zaal liep vol en 't was een voortdurend begroeten van allerlei menschen — vooral ook van die welke elkaar in het streven van „Oost en West” hebben leeren kennen.

Dat gaf een prettige stemming, er was „sfeer” en ieder onzer moet al daarvan een aangenamen indruk hebben meegenomen.

Zoo'n belangstelling!
Iets over acht viel de hamerslag en klonk het uit den mond van den Heer Mr. J. Huges, voorzitter van de afdeling Arnhem: „De tentoonstellingsvergadering van de afd. Arnhem der Vereeniging „Oost en West” is geopend!”, om daarna direkt over te gaan tot zijn uiteenzetting van de plannen.

Allereerst kon spr. welkom heeten: Z. Exc. den Commissaris der Koningin in de provincie Gelderland; R. M. Noto Soeroto; den Heer Einaar; Leden van Provinciale- en Gedeputeerde Staten, de burgemeesters van Arnhem en van eenige omliggende gemeenten; leden van de Kamer van Koophandel, van de rechterlijke macht; officieren; leden van het Hoofdbestuur en van de afdelingsbesturen van Oost en West, van Boeatan en de Indische Club en gelukkig ook de zeer talrijk opgekomen verdere toehoorders.

„Als het waar is, dat groote gebeurtenissen haar schaduw vooruitwerpen”, aldus spr., dan mocht zeker deze opkomst dat wel bevestigen. Na het houden van den Sumatradag, was het Arnhemse bestuur tot het tentoonstellingsplan gekomen, daarin al dadelijk prachtig gesteund, door het schit-

CONTRIBUTIE ad f 5.- 's jaars minimum, voor het lidmaatschap dezer vereeniging, moet met ultimo December opgegeven tot en met ultimo December 1927. Zij ontvangen het „Kol. Weekblad” dus gedurende het laatste kwartaal van dit jaar.

Ramp Sumatra.

Saldo	f 2948.12
Belasting verkoop kaarten	
afgedragen door	
mededeelingen. Haagsch Comité Padang-	
groep	„ 156.52
Totaal	f 3104.64

Communistische woelingen op Java.

is wel de eigenaardige Nederlandsche karaktertrek, die in dat opzicht met de Iersche verwantschap toont, welke verschillende versiers in sommige onzer dagbladen er toe hebben geroepen om over wezen en oorzaak van het directe hun „ernstige” critiek te doen, die niet nalaten kan aan de waarde daarvan licht niet ten goede te komen.
Iets over acht viel de hamerslag en klonk het uit den mond van den Heer Mr. J. Huges, voorzitter van de afdeling Arnhem: „De tentoonstellingsvergadering van de afd. Arnhem der Vereeniging „Oost en West” is geopend!”, om daarna direkt over te gaan tot zijn uiteenzetting van de plannen.
Allereerst kon spr. welkom heeten: Z. Exc. den Commissaris der Koningin in de provincie Gelderland; R. M. Noto Soeroto; den Heer Einaar; Leden van Provinciale- en Gedeputeerde Staten, de burgemeesters van Arnhem en van eenige omliggende gemeenten; leden van de Kamer van Koophandel, van de rechterlijke macht; officieren; leden van het Hoofdbestuur en van de afdelingsbesturen van Oost en West, van Boeatan en de Indische Club en gelukkig ook de zeer talrijk opgekomen verdere toehoorders.
„Als het waar is, dat groote gebeurtenissen haar schaduw vooruitwerpen”, aldus spr., dan mocht zeker deze opkomst dat wel bevestigen. Na het houden van den Sumatradag, was het Arnhemse bestuur tot het tentoonstellingsplan gekomen, daarin al dadelijk prachtig gesteund, door het schit-

Hoogere Burgerschool
5-jarige Cursus
(m. voorbereidingsklassen)
Instituut „Wullings”
VOORSCHOTEN

In verband met het Koninklijk Besluit van 13 Nov. 1923 is de afd. H.B.S. in Sept. 1924 na een gemeenschappelijke 1ste, 2de en 3de klasse gesplitst in TWEE AFDEELINGEN:

a. Wis- en Natuurkundige afdeling
b. Litterair-Economische afdeling

Kost- en Schoolgeld f 1800.- t. f 2000.-

Tot heden slaagden:

276 leerlingen voor **EIND-EX. H.B.S. 5-jar. C.** (Wis- en Natuurk. Afd.)

In Juli 1924 **24** leerlingen (van de 24) voor Eind-Ex. H.B.S. 5-jar. curs. (Wis- en Nat. afd.)
In Juli 1925 **21** leerlingen (van de 23) voor Eind-Ex. H.B.S. 5-jar. curs. (Wis- en Nat. afd.)
In Juli 1926 **23** leerlingen (van de 27) voor Eind-Ex. H.B.S. 5-jar. curs. (Wis- en Nat. afd.)
In Juli 1926 **7** leerlingen (van de 8) voor Eind-Ex. H.B.S. 5-jar. curs. (Litt.-Econ. afd.)

Bij de instelling van het School-Eindexamen werd het Instituut „Wullings” in 1921 aange-
wezen als een H.B.S. met 5-jarigen cursus overeenkomstig artikel 45-tredecies der Middelbaar-Onderwijswet.

Voorschoten, Juli 1926.
De Directeur: **H. WULLINGS.**

RADIO ONTVANG-INSTALLATIES

worden tegenwoordig in een zoo groote verscheidenheid en soorten aangeboden en gemaakt, dat het een leek vrijwel onmogelijk is te besluiten, welk toestel men zal kiezen. De door ons gefabriceerde toestellen voldoen aan zeer hoge eischen en wij geven een **onbepaalde garantie** op elk toestel wat constructiefouten betreft. Mocht U een toestel wenschen aan te schaffen laat U ons dit dan even weten, en wij zullen U **vrijblijvend** zonder eenige verplichting offerte maken alsmede demonstreeren.

FABRIEK EN LABORATORIUM VOOR RADIO TECHNISCH ONDERZOEK

Alexanderlaan 25 5301
Hilversum - Tel. Int. 1630
Directie: BONTEKOE IRVING

Firma W. H. DE RUITER

1e Obrechtstraat 76-78 b/d Wald. Pyramonkade

GEVESTIGD 1893 — TELEFOON 32581

Wijnen, Gedistill., Bieren en Bronwater.

PUNCH !!!

Sedert 33 jaar de renommée van ons huis

De Ruiters Punch onovertroffen
NEEMT PROEF

5281

BREEKT MET DEN OUDEN SLEUR
VERWARMT MET

LW INTERIEUR

5372

A. SCHRÖDER & CO

GROENMARKT 25, 26, 28

'S-GRAVENHAGE - TEL. 16173

St. Nicolaas

5176

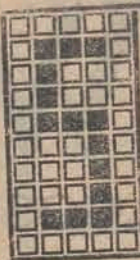
**EXPOSITIE
FANTASIE- en KINDER
MEUBELN**

GELAKT IN KLEUR NAAR KEUZE

1e EN 2e ETAGE

LIFT

BRIEVEN en stukken, de afdeeling Adverities betreffende, uitsluitend te adresseeren: Administratie Koloniaal Weekblad, Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET enkel Drukkerij Ten Hagen.

Het Instituut

SCHOEVEERS

STADHOUDERSPLEIN 3 . DEN HAAG

wordt voornamelijk door het goede

INDISCHE PUBLIEK

bezoekt. Prospectus gratis voor Typen, Talen, Steno, Boekhouden

terende aanbod van den Heer Dr. Hartogs, directeur der kunstzijde-fabriek, die het Kasteel Zypendaal met park ter beschikking stelde.

Naar alle richtingen zijn toen verder de voelhorens uitgestoken; door het geheele land en van overal werd direct veel belangstelling, ook daadwerkelijk, getoond.

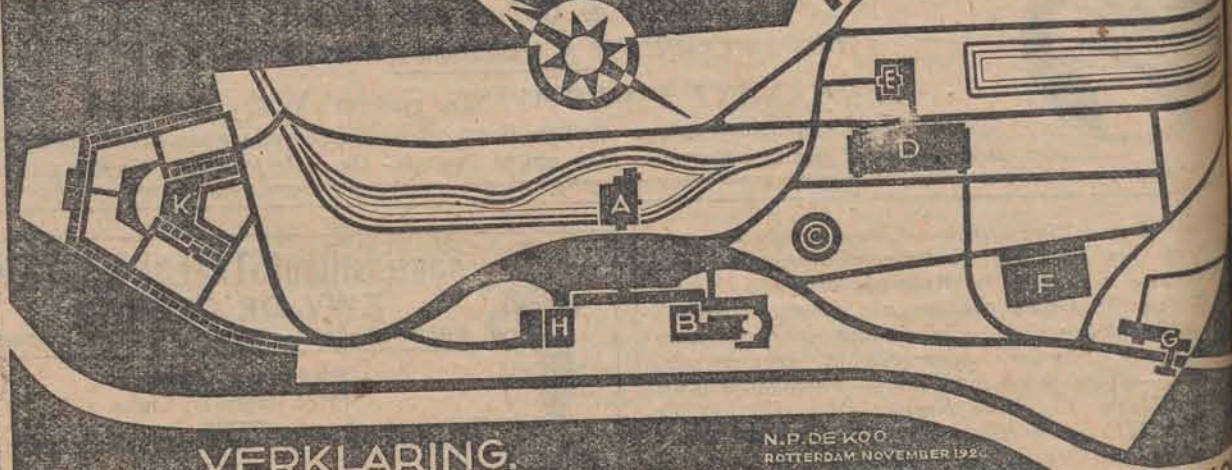
De Raad van Beheer van de Koninklijke Vereniging „Het Koloniaal Instituut”; de R. K. Missie te Tilburg; „Boeatan”; de Landbouw Hoogeschool

f 75.000 tweede risico, dat eigenlijk bijna geen risico meer is.

Die eerste f 25.000 waren deels door de gemeente Arnhem en een twaalfstal particulieren verkocht. Warm beveelt spr. de aanwezigen aan inschrijvingsbiljet ingevuld in te leveren. Er is er wien het niet convenieert, doch zeer zeker er ook velen in de zaal, die wel iets kunnen dragen. Spr. wijst verder op het groote belang van Arnhem en omgeving. Hij deelt nog mede dat

SITUATIEPLAN VAN DE INDISCHE TENTOONSTELLING VAN „OOST EN WEST” AFDEELING ARNHEM; TE HOUDEN OP HET LANDGOED ZYPENDAAL TE ARNHEM VAN 21 JUNI TOT EN MET 24 JULI

SCHAAL 1:1000

N. P. DE KOO
ROTTERDAM NOVEMBER 1926

VERKLARING

A: KASTEEL. B: WESTINDIË. C: OOSTINDISCH RESTAURANT. D: OOSTINDIË. E: THEEHUIS. F: THEATER. G: ENTREE. H: BRANDWATER. K: EUROPEESCH RESTAURANT ANNEX STANDS.

te Wageningen en nog vele andere lichamen en particulieren zegden hun steun toe. En, zoo merkte spr. met nadruk op; dit alles werd reeds bereikt, terwijl het geheele plan nog op losse schroeven stond.

Daarna kwam de kwestie van plaats en ruimte om al de te verwachten voorwerpen te exposeeren. Ook daarin had de commissie van voorbereiding een gelukkige hand, doordat architect N. P. de Koo, uit Rotterdam, haar hielp aan een praktisch en mooi plan, passend aan de omgeving. Verder geeft spreker nu aan de hand van de groote kaart en geholpen door de afdrucken, die iedere bezoeker had ontvangen een globaal overzicht van de verdeling van het terrein, en wat er al zoo zou komen. De Surinamers zullen de West-Indische afdeeling in orde brengen; Boeatan zou het Indische restaurant verzorgen; de vereniging van theeplanters op Java de zorg voor het theehuis op zich nemen; een theatergebouw met plaats voor 500 personen voor lezingen, film-, dans- en wajangvoorstelling zal worden opgericht. Hierbij dient opgemerkt te worden, dat elk idee van kermisachtigheid geweerd moet worden en de tentoonstelling wetenschappelijk en artistiek op zoo hoog mogelijk peil moet staan.

Reeds nu hebben vele bekwame en bevoegde sprekers toezeggingen gedaan, een spreekbeurt te willen vervullen. De naam van den architect staat er borg voor dat kunst en natuur tot een mooi uitlokkend geheel zullen vereenigd worden.

Toen kwam het punt; de financiën aan de beurt. De begroeting toch geeft een totaal aan van uitgaven groot f 100.000!

Daartegenover staan, alweer zeer voorloopig de geraamde inkomsten ook f 100.000 groot.

Spr. zegt, nog al aanmerkingen gehoord te hebben op zijn raming betreffende de 52 stands ad 550 gld., doch hij is in staat mede te deelen, dat twee Arnhemse firma's een stand zouden nemen ad f 1000 elk, en een fabriek buiten Arnhem zelfs f 1400 er voor over had. Ook is aanmerking gemaakt op het cijfer van 100.000 bezoekers, doch al kwamen er maar 50.000 in de 34 dagen, welke de tentoonstelling duurt, dan nog zouden de inkomsten voldoende zijn. Niettemin, het bedrag der uitgaven moet gedekt zijn, daarom waren de f 100.000 verdeeld in tweeën, n.l. f 25.000 eerste risico en

in Indië zelf reclame voor de zaak gemaakt dat voor Aneta „een bekwaam persman aan het werk is”. Verder wijst spr. met nadruk op het algemeene belang voor Nederland en voor Oost Nederland, het bijzonder niet 't minst voor onze kinderen, dat Nederland heeft als voogd eeuwen lang zijn plichten op zijn pupil uitgeoefend; gelukkig worden de laatste jaren die voogd herinnerd aan zijn plichten. De pupil vraagt om opvoeding, naar zelfstandigheid en Nederland moet het geven.

Afgezien van het tempo waarin de ontwikkeling van Indië zal voortschrijden, het einddoel is, zelfstandig Indië. Maar daarom juist is het meer dan ooit noodig, dat het Nederlandsche in breede lagen meer en dieper kennis opdoet van Oost en West. En daar is nog heel wat aan te doen en daarom en om alles moet dit plan slagen.

Een warm applaus, dat af en toe tussehen sobere, maar gloedvolle rede ook reeds geklonken had, onderstreepte het gezegde.

Daarna kreeg de Heer Mr. S. J. R. de Meester, burgemeester van Arnhem het woord. Z. Ex. klaagde zich er over dat hij in den Gemeenteraad het plan van Oost en West had willen verdedigen en er veel over zou zeggen, doch het was zoo enthousiast ontvangen, dat er niets te verdedigen viel. Hij wijst op 't dubbele doel, Indië bekend te maken, doch ook Arnhem bekend te maken; innert aan den bloeitijd van de mooie stad, vele Indische menschen zich vestigden langs de Utrechtse weg; wijst er op dat in het voorseizoen velen naar A. zijn gekomen, door een reclame te Amsterdam. Ook zou het niet onwettig zijn, dat de voorbereiding voor de Olympische spelen, de voorwedstrijden, in dienzelfden tijd te Arnhem gehouden worden en dat de „Arnhem Bloemenstad” ook extra bekendheid heeft. Gelet op de volle zaal en op 't groot belang kan hij met alle warmte dit plan steun aanbevelen en spreekt hij het vertrouwen uit dat het zal slagen ook.

Ten slotte sprak ook de Heer R. Zuydam, voorzitter van Oost en West, een woord van dank voor den Heer Huges en de afdeeling en over de gedigde meteen de ingevulde circulaire, waaraan bijdrage van het Hoofdbestuur was vermeld.

1) De eerste van de 35000. (Verslaggever).

P. C. W.

Het wegvraagstuk is een economisch vraagstuk van de allereerste orde, dat de belangen raakt van Handel, Industrie, Landbouw en andere voornaam bronnen van onze volkswelvaart. Verbetering van ons wegnnet is daarom een nationaal belang. Helpt mede dat de wegen verbeterd worden. Het duldt geen uitstel!

„P. C. W.” PROPAGANDA-COMITE VOOR WEGENVERBETERING
Prinsengracht 579 Amsterdam - Telefoon 31577 Postgiro 99961

Ten slotte werd de Planciusfilm afgerold, waar- bij instrumentaal, zoowel als vocaal Krontjong lied- den werden ten gehoor gebracht door eenige leden van de Indische Club uit 's-Gravenhage, een illus- tratie van de film, die zeer eigenaardig aandeed en naar Mr. Huges van tal van zijden vernam, buiten- gewoon werd gewaardeerd.

De nooden van Curaçao.
(Vervolg).

Bevolkingsaanwas en bevolkingsstatistiek.
Het laatste K. V. geeft een bevolkingsaanwas voor het tijdperk 1 Januari—31 December 1924 voor het geheele gebiedsdeel van één honderd één vijftig zielen, d.i. ongeveer één kwart procent, wat al heel gering is (Nederland ongeveer één en een kwart procent).

Toch is het geboorte-overschot gunstig, immers ongeveer gelijk aan dat van Nederland. De geringe aanwas der bevolking zou een gevolg van zijn van emigratie, een vreemd verschijnsel niet in een tijd van economischen opbloei, althans het voornaamste eiland, waar 62 % der totale bevolking woont.

Het K. V. echter bevat een aantekening betref- vende een in 1924 gehouden volkstelling, waarbij zijn gebleken, dat het vroeger voor eenige wij- ken der hoofdplaats geschatte aantal der bevolking hoog was.

De oningewijde zal hieruit begrijpen, dat het Nederlandsche gebiedsdeel Curaçao geen be- volkingsregister wordt gehouden en dat, niettegen- staande de geheele bevolking aan de gewone bepa- lingen van den burgerlijken stand onderworpen is de controle op intocht en vertrek zeer wordt ver- zwakt door het feit, dat het geheele gewest in handen bestaat.

Deze is met de inschrijvingen van den burger- lijken stand vroeger zonderling omgesprongen. Na- melijk kinderen van vaak twee namen, den vaderlijken geslachtsnaam (die der moeder) en den naam van den (veronderstelden) vader, om van bij- namen etc. niet te spreken; waar nu, bij de ge- boorte-inschrijving van natuurlijke kinderen, naar de juiste naam der moeder, zelf natuurlijk kind, onderzoek werd ingesteld, kwam het voor dat natuurlijke kinderen eener zelfde vrouw onder verschillende geslachtsnamen werden ingeschreven. Zodoende ontstond dan de zonderlinge toestand dat kinderen uit dezelfde moeder geboren volgens registers van den burgerlijken stand geen broe- der of zusters waren.

In de latere tijden is men zorgvuldiger te werk gegaan, door bij huwelijken trouwboekjes uit te geven en bij de geboorte-aangiften het trouwboekje met geboortebewijs der moeder te laten vertoonen. Tot een bevolkingsregister heeft men niet echter niet gebracht. Dezelfde deskundige die een aantal jaren geleden in Suriname het bevolkings- register heeft ingericht vertoefde daarna geruimen tijd op Curaçao, maar vertrok weder onverrichter zake.

Het wordt zeker tijd dat men ook voor Curaçao een groot nut zal gaan inzien van een goed geor- ganiseerde bevolkings-administratie en de toch onbegrijpelijk niet zoo belangrijke bedragen zal be- wijzen stellen voor het inrichten van een bevol- kingsregister, onontbeerlijk hulpmiddel voor de be- volkings-gestie in zoo velerlei opzicht.

Volksgezondheid en geneeskundige verzorging.
Wanneer men de geboorte, sterfte- en ziekte- statistieken in het K. V. bestudeert, dan stuit men al weder op een gebrek aan nauwkeurigheid, on- volkomenheid en zorgvuldigheid; trouwens het ge- heele hoofdstuk Openbare Gezondheidsdienst heeft nog om het lijf.

De beschouwingen over de volksgezondheid van de korte periode van werkzaamheid van den eersten directeur van den O. G. D. (Dr. Water- man) niet meer geleverd geworden en een Dr. Gids, wiens artikel in den W. I. Gids van Sept.—1924 over den sociaal-hygiënischen toestand en geneeskundige verzorging van Suriname mate- riaal oplevert ter vergelijking met toestanden in Nederland, is in laatstgenoemd gewest nog niet op- te sporen.

Voor het geheele gebiedsdeel Curaçao geeft het K. V. 1925 een gemiddeld sterftecijfer over zes

jaar van ruim 18 per duizend en evenals van Suri- name kan dus van Curaçao gezegd worden, dat in het algemeen het sterftecijfer niet zeer ongun- stig is.

Gaan wij echter na het overzicht der leeftijden van de overledenen, dan treft allereerst een sterfte op den leeftijd van 0—1 jaar van 18 per 100 levend aangegevenen, d.i. drie maal zooveel als in Neder- land en twee maal zooveel als in Suriname. Eenige beschouwing wordt in het K. V. aan de zuigelingen- sterfte niet gewijd.

Merkwaardig is dat in het overzicht der leeftijden voor niet minder dan 12 % van het aantal over- ledenen de leeftijd als onbekend wordt opgegeven (komt in Nederland niet voor, in Suriname, met zijn groot contingent Aziatische imigranten, is het aantal overledenen van onbekenden leeftijd ruim 1 % van het totaal).

Aangenomen mag worden dat zich onder de over- ledenen van onbekenden leeftijd geen zuigelingen bevonden, maar het overzicht verliest desmettemin veel aan waarde door de hooge cijfers in de rubriek „onbekend”, terwijl ook natuurlijk een nadeel is dat niet geheel dezelfde leeftijdsklassen zijn aange- nomen als in Nederland.

Wat betreft de geboortecijfers geeft het K. V. voor het geheele gebiedsdeel Curaçao een gemid- deld van 29 %, wat iets lager is dan het Suri- naamse cijfer; het gemiddeld aantal levenloos geboren komt voor Curaçao over 6 jaar op 57 %/00 geboren, wat iets gunstiger is dan Suriname, maar belangrijk ongunstiger dan in Nederland (1924 37 %/00).

Ook deze materie wordt in het K. V. niet aan een bespreking onderworpen.

Intusschen, het vraagstuk der volksgezondheid wordt niet uitsluitend beheerscht door sterfte- en geboortecijfers, een waarheid welke in het eerder a. gemaakte artikel van Dr. Lampe zoo treffend aan het licht wordt gesteld.

Het K. V. 1925 geeft een overzicht der vastge- stelde doodsorzaken (ruim 22 % onbekend) voor de geheele bevolking, doch een ziektestatistiek al- leen voor zoover betreft het garnizoen, een 120-tal gevallen, waaronder ook de meest onbeduidende.

Negen procent der bekende doodsorzaken komt voor rekening der t. b. e. (voor het eiland Aruba alleen 14 %) en met betrekking tot het eiland Cu- raçao wordt gesproken van 58 nieuwe gevallen, hoofdzakelijk long-tuberculose, die meestal in be- trekkelijk korten tijd doodlijk verliet.

Wat betreft geslachtsziekten wordt het aantal in de polikliniek te Willemstad behandelde patiënten in het K. V. genoemd (een cijfer, dat weinig zegt), het aantal gevallen van venerische ziekten onder het garnizoen wordt „wederom zeer belangrijk” ge- noemd en het aantal lijders aan die ziekten op het eiland St. Martin „hoog”; op het eiland Saba waren de venerische ziekten volgens het K. V. „zeldzaam”.

Voorwaar zeer sobere inlichtingen, wanneer men bedenkt dat volgens algemeene bekendheid t. b. e. en geslachtsziekten de gezondheid der bevolking van Curaçao het meest benadeelen.

Van eenige poging om die bevolking met betrek- king van deze belagers van leven en gezondheid ook maar voor te lichten blijkt niet, om van doelbe- wuste bestrijding van volksziekten niet eens te spreken.

Wel hebben meer ontwikkelden zich kunnen ergeren aan een averechtsche en zelfs gevaarlijke voorlichting van het publiek voor patentmiddelen.

De buitengewoon slechte reputatie bij Marine en Koopvaardij van de haven van Willemstad als haard van besmettelijke geslachtsziekten is her- haaldelijk aanleiding geweest voor officieele rap- porten. Wellicht evenwel dat dit euvel zijn grond vindt in een betrekkelijk klein aantal beroepsprosti- tuées, die door gepaste maatregelen wel onschade- lijk zouden kunnen worden gemaakt.

Pas den allerlaatsten tijd schijnt de meening veld te winnen, dat in den hooger bedoelden slechten naam niet het groote gevaar voor Curaçao is ge- legen en dat immers niet alleen vreemde zeelieden op Curaçao worden geïnfecteerd, maar dat omge- keerd vreemde, en niet te vergeten ook inheemsche zeelieden, voortdurend nieuwe infectie aanbrengen.

Wat betreft de geneeskundige voorziening ten behoeve van de breede onderste laag der bevolking zij gewezen op den gebrekkigen districtsdienst. Zelfs op het hoofdeiland, dat overigens slechts een derde zooveel oppervlakte bezit als de Nederlandsche pro- vincie Limburg, hebben de menschen soms uren te

VERSCHEENEN:

5225

DOOR DE LUCHT NAAR INDIE

door

A. N. J. THOMASSEN A THUËSSINK V. D. HOOP met 112 illustraties op kunstdrukpapier naar foto's, tijdens den tocht genomen en talrijke routekaartjes.

PRIJS: ingenaaid f 5.25; in Prachtband f 6.90

Zendt per omgaande uwe bestelling aan

N.V. KONINKL. NEDERL. BOEK- EN KUNSTHANDEL VOORHEEN M. M. COUVÉE

Laan v. Meerderv. 35 - DEN HAAG - Telefoon 35752

Filialen:

Klimophof 14, Tel. 35563 Theresiastr. 108a, Tel. 72444

HERMAN MIDDENDORP

HET ZWARTE VENSTER

MET BANDVERSIERING VAN JOH. L. TER VEER.

Ingenaaid f 3.25, gebonden f 4.50.

„... Middendorp heeft den waren toon getroffen. Nergens hindert ons een valsch geluid. Hij is nòch sentimenteel, nòch stoort ons een te realistische uit- weiding of noodelooze mooi-schrijverij.”

Frits Lapidoth in *De Nieuwe Courant*.

„... Hoe dan ook, dit boek van Herman Middendorp is moeilijk te vergelijken met de hedendaagsche literaire verschijningen. Het is geen psychologische roman, ge- lukkig niet, en het is, wat zuiverheid van geest betreft, bijna niet aan te nemen als een schepping van dezen tijd”.

Johan Koning in *De Indische Courant*.

Uitgave v. d. N.V. „ADI POESTAKA”, Den Haag

DEN HAAG

PORSELEIN, KRISTAL, AARDEWERK, HUISHOUD EN KUNST

5304

Gratis verpakking voor Indië onder garantie

WASCH-, STRIJK- EN GLANSINRICHTING

J. M. VAN DEN BERG

TASMANSTRAAT 15 - 'S-GRAVENHAGE 5277

SPECIAAL ADRES VOOR INDISCHE FAMILIES

SNELLE OPLEIDING VOOR DE PRACTIJK-DIPLOMA'S BOEKHOUDEN

Speciaal voor Indische Verlofgangers

Spedopleiding in 6 à 9 maanden

Twee uur les p. week. Lesgeld f 20.- p. mnd.

J. W. AUDIER Jzn.

Gediplomeerd Accountant Leeraar M.O. Boekhouden

Achterom 68 Telefoon 16423

(één huis vanaf de Passage)

'S-GRAVENHAGE

5305

DE KL. OPVOEDINGSTEHUIZEN

te Amersfoort en Noordwijkerhout, zijn bestemd voor kinderen uit intellectuele kringen, die buiten de ouderlijke zorgen moeten worden opgevoed. Huiselijk beschaafd milieu, groote eenvoud, gezonde huizen, goede voeding, zorgvuldige behandeling. Inlichtingen te bekomen bij

HET BESTUUR:

C. M. v. DISSEL, Presidente,
Kinderhuis „t Hoogt" Noordwijkerhout.
M. KAARS SYPESTEYN, Secretaresse,
H. A. G. ELINK SCHURMAN, Penningm.-
Accountant, Keizersgracht 574, A'dam.
Mr. F. A. G. v. WALSEM.
J. C. HIETINK, Ged. Stud. Comm. O. en W.
Correspondente voor Indië:
Mevr. F. v. HOUWINGE-BLAAUW,
p. a. Agentschap B. P. M. Semarang.

5831

F. A. DE VRIES

Drogist

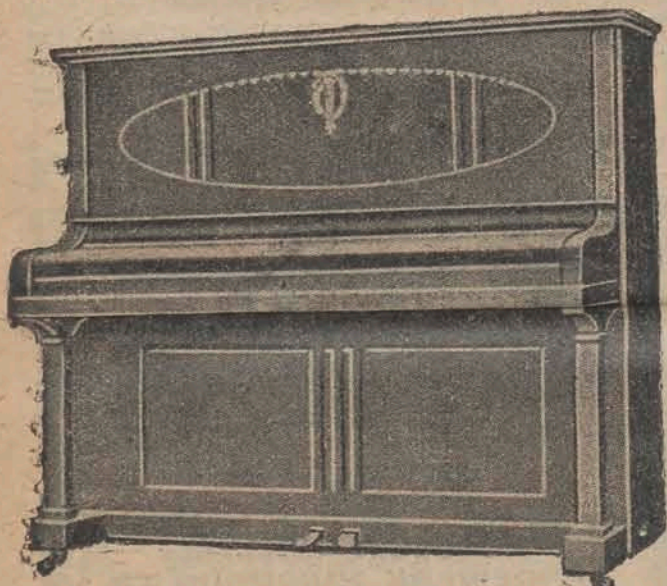
Verplegingsartikelen

Kerkstraat 98 Telefoon 157
HILVERSUM

CORN. P. LAUS - DEN HAAG

Piano- en Orgelhandel

SCHENKSTRAAT 165

Vertrouwd adres voor nieuwe en gebruikte Piano's
Stemmen en repareren vakkundig
GEREEDMAKEN VAN PIANO'S VOOR DE TROPEN

ZIJT GIJ ABONNEE ?

van het rijk geïllustreerde en op zwaar
kunststuk in dubbeltoon-inkt gedrukte
Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraagt dan gratis proef-
nummer aan bij de Administratie
Prijs per jaargang f 20.— te voldoen
in halfjaarlijksche termijnen van f 10.—
Jaargang IX (Mei 1924—1925) bevatte
o.a. bijdragen van: Dr. H. P. Berlage,
Prof. T. J. Bezemer, B. P. Bremmer,
Prof. Dr. Karl Döhning, Anne Hallema,
Dr. F. W. T. Hunger, S. Kalf, Prof.
Dr. N. J. Krom, W. O. J. Nieuwen-
kamp, Joh. F. Snelleman, V. I. van de
Wall, Dr. P. Wirz, Dr. Karl With e.a.,
benevens talrijke boekbesprekingen.

DRUKKERIJ TEN HAGEN

NOBELSTRAAT 20 - DEN HAAG - TEL. 11987

Voor Hondenartikelen:

Krachtvoeder, Dogcakes, Hokken, Manden, Stoelen,
Halsbanden, Lijnen, Transporthokken, enz.

IS HET ADRES:

P. H. VERSEVELDT

Fred. Hendriklaan 204 - 's Gravenhage - Tel. 53384
(Voortzetting der zaken v. d. Fa PETERS & Co., Parkstr. 97)

licopen om de hulp van een geneesheer in te roepen, eenvoudig omdat het telefoonnet buiten het stadsdistrict zoo weinig uitgebreid is.

Verder zal het misschien oningewijden onge-
looflijk voorkomen dat de haven van Willemstad,
welke thans evenveel, of meer, scheepvaartbewe-
ging heeft als Amsterdam, zich niet kan beroemen
op een gelegenheid tot het verleenen van eerste
hulp, met steeds aanwezig medisch personeel.

De stad telt een dozijn geneesheeren onder haar
inwoners, maar toch kan het voorkomen dat gedu-
rende de daguren bij ongelukken of plotselinge
ziektegevallen in de haven geen geneeskundige
direct beschikbaar is; de werkzaamheden van den
eenigen havendokter beperken zich tot het gezond-
heidsonderzoek der binnenkomende schepen, géén
sinecure, en particuliere practijk mag hij niet uit-
oefenen.

Gasthuis en Sanatorium zijn particuliere instel-
lingen voor ziekenverpleging, zonder eigen medisch
personeel, en het Gouvernement heeft daar geen
gezag; deze beide instellingen kunnen dus bepaal-
de geneesheeren, en bepaalde patiënten, zelfs wei-
geren.

Voorwaar, het pas een tiental jaren oude en ta-
melijk kostbare departement van den Openbaren
Gezondheidsdienst, dat thans reeds zijn derden
directeur heeft zien heengaan, zou, indien daartoe
bij het Gouvernement de wil bestond en de mid-
delen aanwezig waren, nog heel watte doen kun-
nen vinden in velerlei richting.

Openbare Zedelijkheid.

Wie het drankgebruik in Curaçao wil berekenen,
heeft geen anderen bron dan de invoereijfers van
het K.V. en komt dan tot het zeer hoge gemid-
delde van 12 L. per hoofd der bevolking (Neder-
land 3—7 L., gemiddeld voor het geheele land ruim
5 L.). Het Curaçaosche cijfer heeft, wat misschien
nog erger is, voor ruim 60 % betrekking op ge-
distilleerd (het Nederlandsche voor slechts 10 %).
Het is bekend dat een deel van het voor invoer
aangegevene inderdaad niet in Curaçao wordt ge-
consumeerd, maar dat deel kan op het totaal niet
veel beteekenen.

Aan daadwerkelijke drankbestrijding wordt van
overheidswege niets gedaan. Wat in de allereerste
plaats schijnt te ontbreken is het particuliere
initiatief om het gebruik van afgekoelde, geen of
weinig alcohol bevattende dranken te populari-
seren en het streven om daartoe medewerking te
verkrijgen in den vorm van fiscale en politieele
maatregelen, twee factoren welke in Suriname zoo-
zeer hebben bijgedragen tot de vermindering van
het drankmisbruik.

Het vraagstuk der prostitutie moet natuurlijk
worden bekeken los van dat van concubinaat en
onwettige geboorten; ook is in Curaçao, evenals in
andere landen met een weinig geavanceerde ge-
kleurde bevolking de grenslijn moeilijk te trekken
en het element der eigenlijke beroepsprostitutie
misschien maar betrekkelijk klein.

Intusschen trekt het eiland Curaçao, met zijn
druk havenverkeer, natuurlijk prostituties uit den
omtrek. Herhaaldelijk is er in het openbaar op ge-
wezen, dat het toch niet moeilijk kan zijn prosti-
tuees van vreemde nationaliteit uit te zetten en den
intoct van zoodanige vrouwen te beletten.

Dat zich in de onmiddellijke nabijheid der haven
gore gelegenheden bevinden waar de zeelieden hun
gezondheid in de waagschaal kunnen stellen, is een
voortdurende ergernis voor velen, ingezetenen en
vreemdelingen.

Wat in de eerste plaats dringend noodig is, ook
in het belang der openbare orde, is dat ter hoofd-
plaats althans een zeker rayon aan en om de ha-
ven gezuiverd worde van kroegen en van de hier
boven bedoelde gelegenheden en dat worden bevoor-
derd het gebruik van wijn, bier en limonade in
plaats van rum en jenever in de plaatsen waar
men gelagen zet, op Curaçao euphemistisch koffie-
huizen en in den volksmond „sjappen" genoemd.

Criminaliteit.

Deze is in zekeren zin niet groot, zooals blijken
kan uit het overzicht van de delicten in het K. V.
1925.

De criminaliteit bestaat volgens dit overzicht in
hoofdzaak uit vechten, slaan en het bezigen van
onzedelijke taal.

Gegeven het drankmisbruik en de aanwezigheid
van een rumoerig havenkwartier op het hoofd-
eiland is zeker merkwaardig dat in 1924 in de straf-
gevangnissen en het huis van bewaring slechts 4

VOOR TAXATIE

van Meubilair, bijvoeging van Goederen
publieken verkoop van geheele inboedel
raadplege men den Auctioneer
W. DOP, Tel. 34957, DEN HAAG

delinquenten werden opgenomen wegens open-
dronkenschap en slechts 7 wegens wederspan-
heid. Hoewel bedacht moet worden, dat het
slechts geldt de resultaten van rechterlijke
spraken waarbij vrijheidstraffen werden opge-
zald, zal toch niemand die eenigszins met den toestand
bekend is zich kunnen onttrekken aan den indruk
dat de politie te wenschen overlaat, wanneer
indruk, en terecht, niet reeds lang algemeen
stond.

Hoe buitengewoon weinig ontzag voor de
bare macht het volk heeft is gebleken bij het
letje van 1922. Onder de vensters van het
had zich de bende verzameld, die op enkele
ten afstands van de hoofdwacht der Politie
de Kazerne een kantoor zou gaan bestormen
klaarlichten dag en terwijl een van Hr. Ms. oorde-
schepen zich in de haven bevond.

Ook had die bestorming volstrekt niet heel-
zonder voorbedachten rade plaats en dat bij
volk de opvatting had postgevat als zouden de
vernement (en Geestelijkheid) op de hand zijn
ontevreden, geeft aanleiding tot zeer bedenke-
conclusies met betrekking tot de mentaliteit
lagere bevolkingsklassen op het punt van ont-
storingen.

Volkshuisvesting.

Een eigenlijke arbeidersbuurt is er ter
plaats niet en van de daglonersklasse die
zijn bestaan vindt, woont meer dan de helft
zooals te berekenen valt uit den aan het K. V.
gevoegden staat, aantoonende de verdeling der
gezetenen naar de beroepen, bedrijven en
bachten.

Te voet en per autotruck gaat men naar
werk en terug, over soms groote afstanden, met
gelegenheid onderweg voor drankgebruik.

Ook is het geen zeldzaamheid, dat het volk
straat blijft slapen; en dat op straat of op het
gegeten wordt is een gewoon verschijnsel.

De vermeerderde arbeidsgelegenheid in de
is dan ook hand aan hand gegaan met toegenomen
verwildering.

Wel worden onder den invloed der toenemende
welvaart veel nieuwe huisjes gebouwd (het
langen naar een eigen woning is een weldadig
doend verschijnsel onder de Curaçaosche be-
lingen), maar het betreft hier vooralsnog
zakelijk de ambachtsheden, kleine neringdoende
autobestuurders, varensgezellen etc., die
spaarpenningen in een huisje beleggen.

Van bouw- en woningloezicht op Curaçao
overheidswege, is feitelijk geen sprake, wat
gewoon te betreuren is nu de bevolking al
aan het bouwen is gelogen.

In menig ander land waar de volkshuis-
de aandacht heeft der Overheid en voor dat
grote sommen beschikbaar worden gesteld in
openbare middelen, zou men jaloersch kunnen
op Curaçao, waar de bevolking zelf de handen
het werk wil slaan om zich betere woningen te
schaffen en daaraan hare spaarpenningen wil
steden.

Aan deze neiging der Curaçaosche bevolking
ding te geven werd echter tot nu toe verzuimd
er had reeds zooveel in dien zin kunnen worden
gedaan.

Wanneer door het Gouvernement, of door
particuliere organisatie met steun en onder
zicht van het Gouvernement het bouwen van
volkswoningen geconcentreerd ware op een
kwartier, dan had veel goeds kunnen worden
stand gebracht door de keuze van een terrein
mogelijkheden bood op het gebied van water-
ziening, rioleering, verlichting, waschgelegenheden,
brandweer, politie-toezicht, onderwijs en geestes-
verzorging.

(Wordt vervolgd)

Niassers; vrouwtjes of mannetjes

Een boek is 't niet, 'en verzameling kaarten
dubbel zoo groot als onze nieuwe briefkaarten
tien stuks in een enveloppe met het volgende
schrift: „Archiv für Rassenbilder. Einzeldar-
lungen aus dem Gesamtgebiet der Rassenkunde
herausgegeben von E. v. Eickstedt." Van deze
is „Die Bewohner der Insel Nias bei Sumatra"
Dr. Kleiweg de Zwaan" het 13de nummer. Uitg.
is J. F. Lehmann te München. Op den achter-
van den omslag staat geschreven wat er reeds

Belastingen

(Nederlandsche en Indische)

VAN MAANEN, Oud t. Inspect. Dir. Bel.

P. TADEMA, Gedipl. Accountant

BELASTINGCONSULENTEN.

ROTTERDAM

ROTTERDAM

Wijk 1, No. 644
37734 (2 lijnen)

Boymansstraat 4
Tel. 10589

WERKZAAM OVER GEHEEL NEDERLAND

en; we noemen enkele onderwerpen; Vonstedt, de verzamelaar of redacteur, schreef de Tamilen, Ferrars en Heine-Geldern over van Birma, Schebesta nam voor zijn rekening en de Sakai, Bryn de Noren, Hesch de Weinert behandelde den Neandertal-schedel de Moustier, Gorjanovié-Kramberger den diu-mensch van Krapina.

tekst op deze kaarten loopt door, en men het bundeltje een boekje kunnen noemen met is ingenaaid en waarvan de bladzijden aan achterkant wit zijn. In 't kort verhaalt de hoog-voornaamste van Nias' bevolking. Haar naam, daarna zal de lezer, die het 13de nummer van het Archiv für Rassenbilder kocht, 't eerst zien. Ziehier het antwoord. Vanwaar de eerste menschen des eilands zijn gekomen is nog niet zeker schijnt te mogen aannemen dat Nias niet van Sumatra losgeraakt stuk, maar dat 't uit zee is opgedoken. De Niassers bezitten overlevering, die de eerste bewoners laat komen van de Mentawai-eilanden; een andere die noemt als stamland. Waarschijnlijker is de oorsprong die van een Batakischen oorsprong is; want inderdaad valt er een treffende gewaar te nemen tusschen de Bataks van Sumatra en de menschen van Nias. Eenige kaarten lezen we: „Es scheint mir, dass die Niassers zusammengefasst ist, die Malaien und Wedda-Typus sind. Verschiedene Niasser erlenen mich in ihrem Aeussern an die Weddas von Ceylon. Es sei jedoch auch bemerkt, dass mir als die Aehnlichkeit von Niassern mit Dajaks von Borneo aufgefallen ist.“

deze uiteenzetting zal iedereen in 't onzekere hoe een Niasser eruit ziet. Trouwens de Zwaan zegt zelf, dat er bij deze menschen „verschiedene Typen“ zijn te onderscheiden; de vorm van de koppen loopt sterk uiteen; zijn grove en fijne tronieën, er is glad en gebarst; mongoolse kenmerken komen hier en daar middelmatig te voorschijn. Dan het verschil tusschen de bewoners van noord en zuid, een andere spraak, een andere cultuur. Zoo heeft het de buitenaf dat er aanspoelde, zeker sedert lange jaren, de menschkunde var. thans in 't gebracht.

overeenstemming met de bovenstaande erkenning dat van één Niasch type geen sprake kan zijn, dat al evenzeer ontkennde reeks afbeeldingen; voornamelijk koppen, meerendeels van de menschen, naar ik meen. Het zou een aardig prijsje kunnen worden: de koppen uitsnijden, zonden letter tekst aan eenige „vooraanstaande“ antropologen zenden, en vragen wie dat zijn. De Archipel is erin terug te vinden, en het mag heeten, dat de hoogleeraar heeft verzuimd iets mee te delen van deze portretten; staat er onder het drietal op één kaart a, b en c prijkt er alleen als sieraad, want nergens op deze verwijzing geantwoord. En op een kaart weer a, b en c. Aan den achterkant kaart, ik zeide het reeds, staat niets, en hier hoop ruimte geweest voor zelfs een uitvoerig antropologisch bericht. Nu staart een iegelijk deze vraagend aan, meerendeels gezichten om bang worden; een enkele intelligente kop loopt heeten door, de heer c van kaart 124 en de derde persoon, die het midden vormt van kaart 129. Maar de rest! Ik onthoud van vergelijkingen, omdat 't misschien brave menschen zijn, en daarenboven kunnen zij niet helpen ze zoo zonderling eruit zien.

menschen van Nias, meer niet, hetzelfde schrijft dat een of andere Hollandsche illustratie gebruiken. Juist van Kleiweg de Zwaan we gaarne vernemen welke van deze portretten hem aan Wedda's herinneren en welke aan de Niasers; ook of er bij zijn die hem aan Dajaks denken. Na het uitvoerig Encyclopaedie over Nias en de Niassers hadden we het behoefte aan een goed toegelichte portretten-

Sn.

Van Week tot Week.

Dinsdag 16 tot Maandag 22 November.

De communistische woelingen op Java.

urende het bovengenoemd tijdsverloop is de de pers overstelt met Aneta-telegrammen

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aangetast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwasschen. Voordeelige prijzen 5048

Het Ideaal voor de Tropen

FONDERIE'S STAALWARENHANDEL

Gevestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602

Alle Staalwaren in de grootste sorteering verkrijgbaar

over het verloop van de communistische aanslagen, welke West-Java in beroering hebben gebracht en ook in Midden-Java eenigen weerklink vonden, voornamelijk in Soerakarta. Door krachtig ingrijpen van bestuur, politie en militaire macht gevolgd door het in hechtenis nemen van tal van leiders (die naar Nieuw-Guinee zullen worden verbannen) en honderden hunner volgelingen, is te voorzien dat althans het daadwerkelijk verzet tegen het wettig gezag spoedig gebroken zal zijn.

Bij de beschouwingen, welke verschillende persorganen wijdden aan de vermoedelijke oorzaken enz. van de zeer ernstige rustverstoringen (zelfs buitenlandse dagbladen lieten zich niet onbetuigd), is door sommigen met groote vrijmoedigheid nu reeds een conclusie getrokken en zijn de traditioneele „zondebokken“ bij voorbaat aangewezen. Dat bij die wijd uiteenlopende oordeelvellingen de politieke richting dier bladen een niet onbelangrijke rol heeft gespeeld mag men zeer wel aannemen.

Het Kol. Weekbl. evenwel, dat geen bepaalde richting voorstaat — o.i. niet kan voorstaan in verband met zijn roeping als orgaan der neutrale vereeniging Oost en West — zal zich daarom onthouden van bespiegelingen of critiek, welke van sommige zijden wellicht instemming zouden vinden, doch bij andere lezers weder ontstemming verwekken.

Trouwens: in den Volksraad heeft Mr. Schriëke dezer dagen medegedeeld, dat de Regeering, zoodra zij over meer gegevens beschikt, niet zal nalaten dat lichaam (en daarmee het publiek) een omstandige uiteenzetting van zaken te geven, terwijl verder een drietal rechterlijke ambtenaren, n.l. de hh. A. J. H. L. Adam, J. D. Werkman en G. Vonk zijn aangewezen als speciaal belast met een onderzoek naar de onlusten op West-Java. Het verdient o.i. aanbeveling de resultaten van een ander af te wachten alvorens zich een oordeel aan te matigen over aanleiding, schuldwesties als anderszins.

Hetgeen niet wegneemt, dat intusschen gevoelig kan gewezen worden op de meening van twee zake uiterst bevoegde personen, n.l. op die van den oud-gouverneur-generaal Mr. D. Fock, die een onderhoud toestond aan het Vaderland (zie Avondbl. C van 20 Nov.) en aan een vertegenwoordiger van het Haagsche Aneta-kantoor (verschenen o.a. in de N. R. Ct., Avondbl. B. van 20 Nov.), zoomede op die van den oud-resident van Bantam, den heer J. C. Bedding, in een interview door de redactie van de Haagsche Courant (Nr. van 20 dezer). Wat deze autoriteiten in het midden brengen verdient natuurlijk bijzondere aandacht.

Eveneens zij de aandacht gevestigd op het Vaderland van 23 dezer (Avondbl. A), waarin van den Minister van Koloniën afkomstige mededeelingen o.a. over de maatregelen, welke van overheidswege zullen worden genomen om een herhaling van de betreurenswaardige onlusten te voorkomen.

De Islam op Java. Den 29en November zal Prof. D. van Hinloopen Labberton voor de Koloniale School voor Vrouwen en Meisjes te 's-Gravenhage eene voordracht houden over den Mohammedaanschen godsdienst op Java.

Onderscheiding. Bij Kon. besluit is benoemd tot ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw, de heer P. C. Coops, directeur van het Marine-Etablissement te Soerabaja.

Tropisch koloniale staathuishoudkunde. Den 18en dezer heeft de heer J. van Gelderen, hoofd van het Centraal Kantoor voor de Statistiek in Ned.-Indië, met verlof hier te lande, de derde zijner serie lezingen gehouden over tropisch koloniale staathuishoudkunde voor de Universiteit te Leiden. Spreker had het ditmaal over de verschillende markten die in Indië worden aangetroffen, n.l. grond-, kapitaal-, huur- en andere markten. (Overzicht in het Vaderl. van 19 Nov., Avondbl. B.).

De staatkundige toestand in Indië. Voor leden van den Vrijzinnig-Democratischen Bond te 's-Gravenhage heeft Mr. A. M. Joekes den 19en dezer den staatkundigen toestand in Indië besproken. (Voor een uitvoerig verslag zie N. R. Ct. van 20 Nov., Avondbl. B.).

Vulkanische werkingen. Voor de Rotterdamse leden van het Kon. Ned. Aandr. Genootschap heeft den 16en dezer Dr. W. van Bemmelen een lezing gehouden over vulkanische werkingen en opbouwstelsels in Oost-Indië en Italië. (Verslag in N. R. Ct. van 17 Nov., Ochtendbl.).

Eeuwig en Altijd

blijven onze afwaschbare Lampekappen. Deze Kappen worden in alle kleuren en decors beschilderd. Afwaschbaar, onverslijtbaar, onbreekbaar, verkleuren niet, zeer geschikt voor Indië. — Grootte sorteering in bronzen en houten Kronen, Kaplampen, Salon- en Schemerlampen, Stofzuigers en Electr. Kook- en Verwarmings-apparaten. Haarden, Permanent- en Turenhaarden. Jaarsma-, Ulft-, Vulcanahaarden.

TECHNISCH INSTALLATIE-BUREAU

N. P. VAN EIJK, DEN HAAG

SWEELINCKSTRAAT 93a-93 hoek HOLLANDERSTRAAT

TELEPHOON 30079 - DEN HAAG

's-GRAVENH. SMYRNA TAPIJT-INDUSTRIE
Ampèrestraat 30-32, Tel. 32625
's-GRAVENHAGE

Uw adres
voor nieuwe Tapijten

Speciale inrichting voor herstellingen aan Smyrna, Perzisch, Deventer, Axminster, Moquet, enz.
WEVEN :: STOPPEN :: VERMAKEN
ALLES OP TAPIJTGEBIED 5367

WANNEER U PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wendt U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen - Desgewenscht verzorgen wij mede voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor Uw GROOTE OPLAGEN, onze prima snelpersen voor die tijdschriften waarbij het vooral op KUNSTDRUK aankomt

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN

NOBELSTRAAT 20 - DEN HAAG - TEL. 11987

HOTEL-RUBRIEK

APELDOORN

HOTEL VAN DER BURG

1ste en oudste huis ter plaatse Modern comfort
Volledige pensioenprijs f 5.-

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 54148. Dir. bij Schev. B. 5033 Str.k. en w. op de logeerk.
Pension PETRONELLA, G. Reijnsstr. 36-38, 16 k. Logies m. ontb. f 2.50 p. p. d. Ook afz. Etage. f. huur. 5371 H. A. LEBBING, Cuisinier.

Hotel Rest. „DUINOORD“ Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. 5020 OOSTERWIJK & V. D. LEUR
Hotel „Promenade“, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen. 5035

BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR.

Voor het bereiden van een goede rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

onmisbaar „De Ind. Rijsttafel“ door FR. BLOM, Schrijver van „Moderne Kookkunst“, verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703

Het adres voor 5017
Diners aan huis bezorgd

WIJ VERVAARDIGEN

ALLE soorten drukwerk met één uitzondering: het slechte.

Een proef zal U overtuigen

zoals zoovelen vóór U overtuigd werden en onze klanten bleven.

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG :: NOBELSTRAAT 20 :: TEL. 11987

AAN DE LEDEN. Mogen wij op Uwe medewerking rekenen om het ledental onzer vereniging te doen toenemen? Als ieder lid slechts één persoon introduceert, zal onze wekelijksche Mutatiestaat een sprekende rubriek vormen, die getuigenis aflegt van daadwerkelijk streven naar verhooging van den bloei van „Oost en West“.

HOTEL DES INDES

WELTEVREDEN (Batavia)

Oudste en modernste Hotel ter plaatse
ZEER BILLIJKE TARIEVEN

Kunst, Kunstnijverheid Huisvlijt.

Bezoek aan het Koloniaal Instituut te Amsterdam.

Na de officieele opening dezer grootsche inrichting door H. M. de Koningin, komen dagelijks vele belangstellenden, uit alle oorden van het land, het gebouw met zijne vele bezienswaardigheden bezoeken. Toen ook wij onlangs zulks deden, zagen wij, tot onze vreugde, een groote drom schooljeugd, onder geleide der leerkrachten, binnenkomen. Zulk aanschouwelijk onderwijs kan niet anders dan een blijvenden indruk voor het geheele leven achterlaten, te meer wanneer hetgeen den kinderen er bij verteld wordt de strekking heeft hun Nederland's verplichtingen op het hart te drukken tegenover de daar inheemsche bevolking, die geenszins als minderwaardig te beschouwen is, van wie wij, Westlingen, op geestelijk gebied héél wat leeren kunnen, getuige hare zoo hoogstaande uitingen op kunst en kunstnijverheid, welke daar talrijk vertegenwoordigd en met zorg tentoongesteld zijn. Men raakt niet uitgekeken; in enkele uren kan men niet alles in zich opnemen, daarvoor is er te veel, in te groote verscheidenheid te zien. Een herhaald bezoek, afdelingsgewijze bezichtiging en bestudeering is dus, zoo mogelijk, aan te bevelen. Jammer, dat dit reuze-gebouw, uit zoo ruime beurs opgetrokken, hoe rijk ook, van buiten noch van binnen het smaakvol weelderige, Oostersche karakter draagt, dat bij den eersten aanblik reeds imponeren zou en aanlokken tot persoonlijke kennismaking met die heerlijke, tropische gewesten, waar voor ons, Nederlanders, nog zooveel groots en goeds te doen valt op technisch, wetenschappelijk en sociaal gebied.

Gelukkig geven prachtfoto's, als transparanten op de ramen aangebracht, den bezoekers een denkbeeld van de onvergelykelyk schoone natuurtafereelen, die daar ginds te genieten zijn. Deze zullen op daarvoor gevoedige naturen hun aantrekkingskracht niet missen, bij menigen oud-Indiër aangename herinneringen wakker roepen en allicht bij de Indonesiërs, die onlangs, zooals wij uit de dagbladen lezen, een officieel bezoek aan dit Instituut brachten, „heimwee“ naar hun heerlijk geboorteland hebben opgewekt. Omtrent dit bezoek lezen wij o.a. in *Het Vaderland* van 20 dezer o.m.:

„Het hoofdbestuur van het Nederlandsch-Indonesisch Verbond en een 30-tal Indonesische leden van dit verbond zijn j.l. Maandag de gasten geweest van den Raad van Beheer van het Koloniaal Instituut te Amsterdam. De heeren kwamen uit verschillende steden van ons land; hun aantal werd vermeerderd door de Amsterdamsche afdeling, zoodat het gezelschap, dat zich om 10 uur voorm. in de marmieren hal verzamelde, aangegroeid was tot een 40-tal personen.

„Hier werden zij verwelkomd door dr. C. W. Janssen, die er zijn vreugde over te kennen gaf, dat een zoo groot aantal Indonesiërs aan de uitnodiging van den Raad van Beheer heeft gevolg gegeven. Na de totstandkoming en doel van het Instituut in korte woorden uiteengezet te hebben, leidde de heer Jansen den rondgang door de uitgebreide gehoorzalen. Het bezichtigen der verschillende afdelingen geschiedde onder de deskundige leiding der afdelingsdirecteuren en van den algemeen secretaris, den heer Th. Delprat. Vervolgens werd de gemeenschappelijke lunch gebruikt in het restaurant van het Instituut.“

Hier moet ons de opmerking van het hart, dat, jammer genoeg, ook deze eetzal heelemaal geen Oostersche karakter draagt, noch wat het uiterlijk noch wat de consumptie en de bediening betreft. Hoe treffend en aantrekkelijk zou 't geweest zijn, indien den bezoekers hier iets typisch Indisch geboden ware, een gelegenheid tot het proeven en gebruiken van smakelijke Oostersche gerechten op Indonesische wijze bereid en toegediend. Dit zou een herhaald bezoek aan deze inrichting ook stellig bevorderen.

Doch laat ons het verslag van *Het Vaderland* vervolgen:

„Ten slotte werd het gezelschap voorgesteld aan den commissaris der Koningin in Noord-Holland, jhr. mr. dr. A. Röell, voorzitter van den Raad van Beheer. De heer Röell dankte den eere-voorzitter van het Verbond, R. M.

AMERICAN HOTEL - AMSTERDAM

Hotel en Café-Restaurant le Rang.

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Intero. 4737 Code 5th Edition A.

Noto Soeroto, voor de gelegenheid, die hem boden werd om met de leden van het gezelschap persoonlijk één voor één kennis te maken. Hij sprak de hoop uit, dat de heere medewerking aan het Instituut zullen velen door, wanneer zij eenmaal in hun land zullen zijn teruggekeerd, hun landgenooten te vertellen van het Koloniaal Instituut, en bekend maken in velerlei opzicht van de zeesche gewesten in het moederland.

„De heer *Noto Soeroto* antwoordde, dat voor het Nederl.-Indonesisch Verbond voorrecht en een eer was aan de uitnodiging te hebben kunnen geven. Het Nederl.-Indonesisch Verbond wil demonstreeren Oost en West de handen in elkaar te slaan om iets gemeenschappelijk groots te brengen. Spr. ziet in het Kol. Inst. een symbool en een resultaat van samenwerking: dit paleis is in het leven geroepen de samenwerking van velen, door bijdragen in geld, in arbeid en in wetenschap. Het daarom voor het Verbond een vreugde en zoek te hebben kunnen brengen aan dit doel van gezamenlijken arbeid. Het Verbond zal een dankbare herinnering meenemen de uiterst vriendelijke ontvangst door den Raad van Beheer van het Kol. Instituut.

„Ten slotte werd een rondgang gemaakt de afdeling der tropische hygiëne van Schuffner.“

Van dit laatste zullen de bezoekers zeker meest gunstigen indruk mee naar huis nemen want op wetenschappelijk hygiënisch gebied immers het Westen in menig opzicht een weelderiger en een zegenrijk wegwijzer voor het Oosten.

Nabetrachting der jongste Tentoonstellingen

Nu de beide laatste tentoonstellingen in De Brug te 's-Gravenhage, welke elkander snel op den, voorbij zijn, is men onwillekeurig geneigd het trekken van vergelijkingen.

Hoewel de expositie van Kunstnijverheid en Padangsche Bovenlanden in artistiek opzigt zeker niet onderdeed voor de Poppententstelling en er 's middags en 's avonds niet hoogstaande voordrachten en uitvoeringen geboden, trok de eerste toch belangrijker bezoekers dan de laatste. Is dit opnieuw een te hoe bitter weinig Indië den Nederlanders inboezemt? Dan zouden wij toch willen vragen hier het Hollandsche spreekwoord: „het heeler nader dan de rok“, op den duur niet zal blijken keerd toegepast egoïsme te zijn, dat in de toenadering, steeds meer vervreemding zal brengen? Als er iets in staat is een wederzijdschen van vertrouwen te vormen of aan te halen tussen volkeren en rassen, dan zal 't toch zeker het werkelijk waardeerd begripen van elkander kunstuitingen zijn. Daarom doet *Boetan* zulk goed werk met onophoudelijk, telkens met nieuw moed, daartoe aan te sporen, niet alleen in toonkamers, Heulstraat 19, den Haag, maar bij iedere gelegenheid, die zich daarbuiten voornemen. Ook bij de Poppententstelling was eene Oost- en West-Indische afdeling, welke aandacht trok en een welverdiende eere-medalje van de jury verwierf. De collectie *wajang* goeder bruiloftspoppen uit de Preanger en uit de modellen van adat-huizen uit Sumatra, Java, Bali, gestoffeerd met miniatuurbewoners in nationale kleeding, behoorden tot de meest artistieke inzendingen en de dames, die met onvermoede gewektheid, van 's morgens vroeg tot 's avonds daarbij zoowel aan ouders als kinderen alle legden, gaven gretig aanvaarde, niet genoeg te deeren lessen in volkenkunde en menscheheid. Menig bezoeker merkte terecht op: „Niet ben wij er veel meer van geleerd dan ooit te voren.“

De honderd gulden, die, naar wij vernamen, haar roeping getrouw, tot de inrichting dezer tentoonstelling heeft bijgedragen, hadden stellig niet besteed kunnen worden.

H.H. SECRETARISSSEN

der afdelingen er nogmaals bevestiging aan herinnerd dat in de verschillende rubrieken van K.W. steeds namen voorkomen van personen die merking komen om voor het lidmaatschap der vereniging te worden aangezocht.

ONZE VERGROTINGS NAAR OUDE FOTO'S ZIJN IN GEHEEL INDIË BEKEND
 VRAAGT PRIJSOPGAVE BIJ
C. J. L. VERMEULEN
 TOUSSAINTKADE 20 DEN HAAG

Apotheek M. L. ADAMA
 Bezuidenhout III - DEN HAAG - Telef. 70366
 Allopathische en Homoeopathische Geneesmiddelen
 Verbandstoffen en Ziekenverplegingsartikelen.
 MINERALE WATEREN
 Binnen- en Buitenlandsche
 Verpakte Geneesmiddelen

Muziekhandel DAJOS BELA
 Badhuisstraat 619 - Tel. 54754 - Fred. Hendriklaan 190
 SCHEVENINGEN, 's- GRAVENHAGE.
 GROOTE VOORRAAD RUIKE KEUZE
 Columbia-, Odeon, Musica-, Linström-, Beka- PLATEN en MACHINES
 Violon, Mandolin, Banjo's, Guitaars, Snaren, Onderdeel, Piano Muz.
 HUURKOOP SYSTEEM
 Speciale machines en verzending voor INDIË.
 EIGEN REPARATIE-INRICHTING. ZIET ÉTALAGE.

Overzicht uit de Indische Bladen.
 I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Practisch werk van den nieuwen Landvoogd.
 Het laat zich aanzien — aldus Z(entgraaff) in Soer. Hbl. van 11 Oct. 3de bl. — dat deze landvoogdelijke periode wellicht in haar begin, worden gekenmerkt door zeer ernstige gebeurtenissen. In Atjeh golfte de oude vijandelijke spanning verder naar het Noorden; insiders zijn van mening dat ook het Meulaboh-gebied duidelijk bedreigd, en de betekenis hiervan mag niet onderschat. Atjeh bracht ons altijd veranderingen, doch nooit aangename. Maar van veel belang is de toestand ter Sumatra's Westkust. Hij die iets weet van dit volk en zijn historie, zal zien dat wij hier naar alle waarschijnlijkheid staan voor ernstige botsingen. Men mag geen optimisme aanneemen dat de civiele en militaire verhoudingen ter S.W.K. dit niet volkomen inzien en maatregelen niet hebben voorbereid, doch men mag niet weg dat het welhaast schijnt uit te zien dat wij daar, zonder voorafgaande krachtige eene gehoorzame aanvaarding van de beoogde orde van zaken door uit het evenwicht van groepen der bevolking zullen zien. Er staat daar een gewapend conflict in de lucht. Hij moet aandacht de ontwikkeling der gebeurtenissen in verschillende deelen van Sumatra volgt terugdenken aan 1915 en 1916. Het was in die tijd eene algemeene deining, welke in een deel van Sumatra de bevolking in beweging zette, welke later culmineerde in de Djambische opstand. Overal kraakte het: ter Sumatra's Westkust, Djambi, Tapanoeli, het was als had de geestelijke zaad van den opstand over bijna het eiland verspreid, wat aan alle contrôle ontbrak. Allerwegen was het roerig, en het ging op tegen het Westen. Was het de reactie op een snel tempo doorgevoerde reorganisaties van Westersche energie, doch welke de bevolking geheel van de wijs brachten? Z. acht het noodig op de oude kwestie dieper in te gaan, want constateert dat men in Atjeh en Sum. Westkust naar alle waarschijnlijkheid voor zorgelijke staat.
 Voorend voor de wijze waarop de nieuwe Landvoogd de praktische bestuursarbeid inzet, zijn twee artikelen in de Java-Bode van 19 Oct. („Georiëntatie ten eerste het uitsel van de doorvoering der bestuursvorming in Midden- en Oost-Sumatra den tijd van een jaar, en ten tweede het Z.Exc. toegeschreven voornemen om de gisteren streken in Atjeh persoonlijk te gaan bezoeken in aansluiting op een bezoek aan het economisch zoo belangrijk geworden cultuurgebied ter Westkust. Typeerend noemt de J.-B. deze beide bezoeke, omdat ze in hun samenhang den drang hebben om het praktische werk en dat van de theoretische aanraking te schuiven vóór de papieren vervolmaking van de Ned.-Indische staatkundige huishouding. De ervaringen met de Provincie Java hebben den indruk gevestigd dat dit experiment niet van eene zoodanige aard was dat men er ander, dringend werk, zou moeten opofferen. Dat het helder inzicht van de Graeff die gevoelens aanstonds, en op praktische wijze in daden weet om te zetten, is tot verheugenis.
 De Loc. (18 Oct.) lezen wij dat de geheele reis van den Landvoogd zal duren en dat na de Westkust van Sumatra Padang aan de beurt komt en waarschijnlijk Padang-Pandjang.
Communistische terreur.
 Augustus 1924 kon het „Soer. Hbl.“ den lezer brengen omtrent den aard der stukken die door de Duitse politie in 1924 in beslag genomen in het gebouw van het Russische Consulaat te Berlijn. Uit die stukken bleek: „dat de Duitse politie in details uitgewerkte plannen voor een krachtige Bolshevistische actie, in de koloniale of semi-koloniale gebieden“. Dit is inderdaad geschied, en den laatste tijd gaat het werk der destructieve groep crescendo. Het Soer. Hbl. (15 Oct. 3de bl.) is van oordeel dat die actie vergemakkelijkt door de wijze, waarop de Regeering permissief heeft behandeld op wie de exorbitante aanspraken moesten worden toegepast. In Indië geïmporteerde personen, die wegens het gevaar dat zij voor

den Staat opleverden, in eenig deel van den Archipel werden geïnterneerd, kregen als zij dit wenschten, vergunning zich buiten Ned.-Indië te begeven. Door verscheidenen hunner is hiervan gebruik gemaakt. De tijden zijn veranderd en men had reeds lang een einde moeten maken aan de toepassing eener politiek, welke duidelijk in strijd is met 's Lands belang. Het is bekend, dat enkele geïnterneerden na hunne vrijlating buiten Indië, zich vestigden te Shanghai en daar in inniger contact met Chineesche en Russische Bolshevisten kwamen. Een hunner, Tan Malaka, heeft zich eerst te Shanghai en daarna te Singapore gevestigd. Men heeft goede reden om aan te nemen dat de uiterst gevaarlijke communistische actie, welke ter Sum. Westkust en in Atjeh wordt gevoerd, geleid wordt van den overval. Het S. H. hoopt dat men thans zal trachten mogelijkheden als de boven besprokene te doen voorkomen, door in den vervolge een interneringsbesluit te doen uitvoeren naar de letter der wet, en zonder dergelijke communisten de gelegenheid te geven in vrijheid rond te sluipen om ons Indisch huis.

De individueele aanslagen komen in toenemende mate voor. Het Soer. Hbl. brengt uit den laatsten tijd slechts in herinnering den moordaanslag op mr. André Wiltens te Solo en den moord op een Inlandschen rechercheur te Solo, idem op een Inlandsch politiepion te Soerabaja, en ten slotte de bomanslagen te Soerabaja, waardoor verschillende personen werden gewond. Bij de drie communisten die te Soerabaja met bommen wierpen, is gevonden het boek: „Anarchisme van de Daad“; de passages welke handelen over individueele aanslagen, waren aangestreept. Het lijkt het S. H. noodig dat men uitzonderingswetten maakt, welke het communisme beschouwen als eene staatsgevaarlijke leer en aldus den aanhanger onmiddellijk blootstellen aan scherpe maatregelen, terwijl zij den plaatselijken ambtenaren de gelegenheid geven tot vrijwel ieder optreden dat door bepaalde feiten wordt noodig gemaakt. De Wet is in de eerste plaats voor bescherming van behoorlijke menschen, en men moet den communisten de gelegenheid ontnemen te profiteren van de voorzorgen waarmee de Wet rustige ingezetenen omringt. Er is zeer veel te doen. Qui se fait brebis, le loup le mange. De veiligheid van den Staat en zijn dienaren — het S. H. denkt aan mr. André Wiltens en de beide politiemannen — eischt krachtiger beleid, en het is onduidelbaar dat eenigerlei groep in deze maatschappij naar eigen believen eene terreur zou uitoefenen.

Wij verwijzen naar de Java-Bode (14 Oct. „Stemmen van Sumatraansche zijde“; 15 Oct. L. N. „De Serangsche communisten“), De Sum. Post (18 en 19 Oct. 2de bl. „De Bommen“ en De Loc. (13 en 14 Oct. blz. 31 en 9 „De moordaanslag op mr. André Wiltens“). Volgens de Java-Bode zijn over geheel Bantam 300 communisten gearresteerd in de P.K.I.-zaak. Het Bat. Nwsbl. (14, 15, 16 en 18 Oct. 2de bl.) beschrijft den toestand in „Azië“, het Soer. Hbl. (15 Oct. 2de bl. Villanus) dien in Rusland onder het hoofd: „Uit het Bolsjewieksch Paradijs“.

Spoorwegaanleg in de Buitengewesten.
 Hebben wij voor de verdere ontwikkeling der Buitengewesten al of niet tram- of spoorlijnen noodig? Die groote vraag wordt aan de orde gesteld door het bekende voorstel tot aanleg van een spoorlijn in Tapanoeli van Sibolga naar Taroeoeng en Padang Sidempoean. In de Deli Crt. van 20 Oct. (1ste bl.) kan men een zeer positieve meening vinden van R., die blijkbaar op de hoogte is van de omstandigheden en die een krachtig pleidooi levert om van dezen spoorwegaanleg ten eenemale af te zien. In de Deli Crt. van 20 Oct. 4de bl. vindt men een belangwekkend artikel over „De Zuid-Sumatraspoor“. De Deli Crt. (20 Oct.) zou door deze beide stemmen den indruk kunnen krijgen dat op die basis verdere spoorwegaanleg in de Buitengewesten hoogst problematiek wordt. Want als men de kosten leest van de Zuid-Sumatralijn, in totaal f 50 miljoen, straks uit te breiden tot f 60 miljoen, en men stelt daarnaast het verwachte exploitatie-overschot van f 1.8 miljoen in 1926 en de ramingen van den kostprijs en de te verwachten ontvangsten van de Tapanoelilijn, dan rijst de vraag of hier van rentabiliteit onder deze omstandigheden wel sprake kan zijn. Vooral omdat de ramingen met 60% overschreden zijn. De Deli Spoorweg Mpij vindt nog wél reden van bestaan voor verdere doortrekking harer lijnen in Zuid-

Van onze Adverteerders
 Hierdoor willen wij de aandacht van onze lezers en speciaal van onze lezeressen vestigen op het Technisch Installatiebureau N. P. van Eijk, Sweelinckstraat 93, Den Haag. Indien U het een of ander op technisch gebied noodig heeft, gaat U daar dan even een kijkje nemen en wij zijn ervan verzekerd, dat U slagen zult.
 Bij de firma Van Eijk vindt U een groote sortering stofzuigers, elektrische kook- en verwarmingsapparaten, haarden, enz., enz.
 Genoemde firma brengt echter ook nog een speciaal artikel in den handel en wel afwaschbare lampekappen. Deze kappen, zeer fraai van uitvoering, kunnen met water en zeep schoongemaakt worden, aangezien de beschildering ingebrand is, dus kleurhoudend. De kappen zijn onverslijtbaar, vervangen dure glasbeschilderde kappen, laten veel licht door en kunnen naar ieder model, zonder prijsverhoging, beschilderd worden.
 Wij wenschen de firma Van Eijk met deze kappen groot succes en hopen, dat zij er vele zal verkoopen, door bemiddeling van ons blad.
 Voor verdere bijzonderheden leze men de advertentie.

RADIO-APPARATEN
 Contact en in Huurkoop vanaf f 145. — compleet
E. STEVENS
 Electrotechnisch Installatie-Bureau
 Copernicusplein 9 Telef. 31009
 's-GRAVENHAGE
 GESLOTEN GEHOORKAMER

Dr. RABINDRANATH TAGORE
Het Centrum der Indische Cultuur
 PRIJS f 0.60 S
 N.V. „ADI-POESTAKA“ - 'S-GRAVENHAGE

Ontbreekt het U aan gelegenheid onze Koloniën te bezoeken, neem dan een abonnement op het rijk geïllustreerde Maandblad S
Nederlandsch-Indië Oud en Nieuw
 Abonnementsprijs 20 Gulden per jaargang
 Directie en Adm. Nobelstraat 20, Den Haag

FIRMA SEGAAR

DEN HAAG

SPUI 218. TELEF. 12902
THOMSONLAAN 93. 33667

COMPLEETE MEUBILEERING
TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN
VRAAG BESTEKKEN EN PRIJSOPGAAF 6818

Weder ontvangen uit Perzië een zeer groote
collectie Tapijten
waaronder zeldzame en prachtige stukken

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-53 Telefoon 1865

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
Zaterdags na 12 uur gesloten

Directeur A. VAN BOXTEL

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30h

DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschk. 34

ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24b

Telefoon van 9-12 10733

ARNHEM, G. J. Hoetink, Ammastraat 58

N. N. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachtopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker centrale verwarming, Knecht van de apotheek en ander Personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks. enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten

Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

ZORG DAT UW RECLAMES
OVERZICHTELIJK
ZIJN. OVERDAAD SCHAADT

lijke richting (Kisaran—Goenting Saga). Verlen-
ging en uitbreiding van een bestaande lijn kan iets
anders zijn dan geheel nieuwe aanleg als in
Tapanoeli. Maar ook de Oostkust van Sumatra is
een zeer vruchtbare streek voor de concurrentie
met autoverkeer in het algemeen. Ondanks de
autobussen heeft de Deli Sp. Mij. in September j.l.
f 100.000 meer geïncasseerd dan in Sept. 1925; in
de eerste 9 maanden van 1926 is ruim f 1 miljoen
meer ontvangen dan in dezelfde periode van 1925.
In het algemeen mag men echter de sociale functie
der spoorlijnen en wegen in de Buitengewesten niet
uit het oog verliezen. Wanneer men het Zuiden van
Asahan eenige jaren geleden door breede wegen of
door een spoorlijn had doorsneden, dan zou men
verstomd hebben gestaan van de Amerikaanse
ontwikkeling, die daardoor gestimuleerd zou zijn.
Een denkbeeld kan men daarvan krijgen als men
ziet wat er thans reeds geschied is nu de wegen
en de spoorbaan zoovele jaren nakomen. In Indië
was er — naar de Deli Crt. meent — wel degelijk
de gelegenheid geweest voor de Amerikaanse
methode om het land met spoorlijnen of wegen
open te leggen, mits men dien aanleg gepaard deed
gaan met uitgifte van gronden voor landbouw-
ondernemingen. En dan verder op voorwaarde dat
men de lijnen zoo economisch mogelijk aanlegt,
d.w.z. snel en met de beste werkkrachten. Indien
men beslissen wil omtrent spoorwegaanleg in
Tapanoeli of waar dan ook in de Buitengewesten,
zal men dat op meer economische wijze moeten
doen dan in Zuid-Sumatra. Een belangengemeen-
schap met particulieren, gesteld dat die ervoor te
vinden zijn, zou daarvoor een betere waarborg zijn
dan aanleg uitsluitend van Gouvernementswege.

Het op peil brengen van ons Lager Onderwijs.

In een naschrift onder een „Ingezonden” deelt
het Bat. Nwsbl. (14 Oct.) mede, dat de toevloed
van mannelijke leerkrachten nu ruim is, nl. on-
geveer 20-30 per maand. Maar de behoefte aan
aanvulling is zoo ruim, de achterstand zoo groot,
dat aan een overcompleet niet gedacht behoeft te
worden. Alle uitgezonden worden dus geplaatst,
maar daarnaast zal voorshands niemand ontslagen
worden. Immers, men weet niet of ook in de toe-
komst ruime aanvoer verzekerd zal zijn. Slechts
indien de toevloed van onderwijskrachten twee à
drie jaren op gelijke sterkte aanhoudt, zou men
ontslag van in dienst zijnde krachten moeten over-
wegen, maar uit den aard der zaak gaat ook dat
niet zoo maar, en in ieder geval valt daar op het
oogenblik niets over te zeggen.

Inlandsche efficiency.

In een redevoering te Wageningen zeide de heer
Sibinga Mulder dat wanneer de Inlandsche land-
bouwer van zijn sawahrijstaanplant, die jaarlijks
op Java en Madoera ruim 4½ miljoen bouws be-
slaat, per bouw slechts twee picol padi meer zou
oogsten dan de 24½ picol, die zijn sawah thans op-
brengt — enkel door wat meer zorg aan tijdig plan-
ten, grondbewerking en aan wieden — dan reeds
het rijsttekort, dat Java jaarlijks toont, opgeheven
zou zijn, een tekort, dat thans nog ongeveer 250.000
ton bedraagt en dat hij van het buitenland voor
f 27 miljoen moet koopen. De mogelijkheid — zegt
De Sum. Post (18 Oct.) — is niet zoo gemakkelijk
te verwezenlijken. Daartoe is het noodig, dat tal
van vooroordeelen tegen andere, nieuwere en betere
hulpmiddelen worden overwonnen, dat primitieve
werkmethoden worden losgelaten. Is de Inlandsche
landbouwer, die even conservatief is als zijn West-
tersche collega — maar evenals deze op den duur
toch ook in de goede richting te bewegen — een-
maal over zijn vooroordeel heen, dan zal de winst
van iets grootere efficiency gemakkelijk zijn binnen
te halen. Hier ligt voor de Inheemsche pers een
prachtig terrein van propaganda. Het zou te be-
treuren zijn, wanneer men zoodanig in de politiek
verward zat, dat men een gelegenheid om met coö-
peratie en wederzijdsch vertrouwen f 27 miljoen
te verdienen, onbenut liet voorbijgaan.

II. UIT DE INLANDSCHE PERS.

De ernstige jongste verwikkelingen tusschen Hindoes
en Mohamedanen te Calcutta.

I.

Volgens mededeelingen, voorkomende in de
„Sinar-Sumatra” van 5 Mei 1926, was een optocht
van de Hindoesche volksgroep „Aria Semad” te

MAX POOL
POSTZEGELHANDEL
KORTE POTEN 25 — DEN HAAG
TELEFOON 16722
INKOOP — VERKOOP
POSTZEGELVEILINGEN

Calcutta de aanleiding tot de ernstige rustver-
ring, waarvan de nieuwsbladen in de verschil-
landen melding hebben gemaakt en waarbij
personen het leven lieten dan wel werden gewond.
Toen Vrijdag 2 April 1926, de Mohamedanen
volgens hunne godsdienstige gewoonten, in de
Missigitt van Nagda, welke aan den Chittpore
Bazarweg in het Noordelijk gedeelte van Calcutta
is gelegen, voor het Vrijdaggebed verzameld wa-
trachtte, volgens den verslaggever, de Hindoes
Aria Semadj-groep aldaar den dienst te verstoren
door met geraasmakende instrumenten lang
Missigitt te trekken.

De Mohamedanen vroegen met dat geraas
het Missigittgebouw op te houden, aangezien
hinderlijk was voor de uitoefening van het gebed,
doch de Hindoes weigerden dit en werden
besprekingen gehouden, die zulke vormen
men dat daaruit de rustverstoring ontstond.

Beide partijen begonnen met steenen te
en zich met dwarshouten te wapenen, met het
volg dat vele personen aan hoofd en lichaams-
den gewond en des avonds hunne winkels, uit
voor roofoffpartijen werden gesloten.

De Missigittgangers en Hindoes die zich
den optocht hadden aangesloten mengden zich
het geschil, dat zulk eene uitbreiding aannam
het tram- en autoverkeer werd stopgezet.

De politiemacht, welke was aangekomen, tra-
de gemoederen te kalmeeren doch te vergeefs.

In den namiddag van denzelfden dag, ten
veer 4 ure, tijdens het „Asar” gebed, ontstond
beide groepen, die door tal van personen uit
omtrek waren aangevuld, opnieuw onrust, die
zien de Aria Semadj-groep volhardde in de
ring om het geraas vóór het Missigittgebouw
staken.

Beide partijen maakten gebruik van flesschen
steenen en trachtten elkander daarmede te tre-
men met het gevolg dat meer dan een honderd
wonden naar de hospitalen moesten worden
bracht.

De wederzijdsche familieleden dier gewonden
toesnelden, trokken daarop ook partij, daag-
kander uit en hoewel de commissaris van politie
met zijne politiemacht alle moeite deed om
te herstellen, zoo mocht dit hem toch niet geluk-
ken en was de politie wel gedwongen, des
versterkt door militaire troepen, met den
arm in de Harisonroad, Chittporeroad en
street op te treden.

Die onrust nam nog toe, toen het feit be-
werd dat de Hindoes de Missigitts, in de nabij-
heid van de Harisonroad en de Jagariestreet
hadden bevuild en de Mohamedanen, daarop
geerende, de godshuizen der Hindoes gewel-
den aangedaan, bij welke verwikkelingen de
missaris van politie aan zijn hoofd werd ge-
en verschillende politiedienaren vrij ernstig
den gewond.

Den 3en April bleven alle winkels gesloten
wjl naar de personen, die van trams en
gebruik maakten, met steenen en flesschen
geworpen, zoodat de militaire macht van Calcutta
het oogenblik gekomen achtte de bewaking van
stad op zich te nemen, aangezien de andere
wraak begon te nemen in den vorm van
brandstichting in de winkels der Hindoes.

Tal van Hindoewinkels werden door de Mo-
danen geplunderd en tal van waardevolle voor-
pen geroofd; zelfs werden de thuisgebleven
nen waaronder vrouwen en meisjes, door de
lieke Mohamedanen bemoeilijkt.

Hunne poging om het Hindoegodshuis
Cazan-walischijk, in de nabijheid van het
Semadjgebouw, te bevuilen, werd door de
buiten aangekomen Bengaalsche en Hindoes
litiemacht, later gesteund door gewapende
troepen, verijdeld, doch aangezien de twee
partijen in dat optreden eene hinderlijke
ging zagen, werd de toestand steeds moeilijker
trokken de Mohamedanen naar de Missigitt
de meeste partijgangers verzameld waren,
ten einde de Hindoes daár ter plaatse af te
en zoo mogelijk te straffen.

De hartstochten waren zóódanig opgelaten
noch mannen noch vrouwen en kinderen
ontzien, dat 3 winkels in brand werden
en dat het aantal gewonden in zulk een ge-
nam dat verschillende schoolgebouwen tot
lokalen moesten worden aangewezen.

Ziende dat de beweging in omvang toenam
scheen de militaire macht met geschut, toe-

WONINGBUREAU „DE CONCURRENT“
Thomsonlaan 52 - Den Haag - Telefoon 36776
Sterk concurrerende voorwaarden voor het:
Kopen en Verkoopen van Huizen, Huren en Verhuren
van Huizen, Etages en Appartem., gem. en/of ongem.
J. H. M. OHL, Gep. Kapt. O. I. L.

OPTICIEN - C. A. VAN MONSJOU
VALKENBOSCHPLEIN 19 - TEL. 32167 - DEN HAAG
BESCHERMT UW OOGEN MET
ZEISS-PUNKTALGLAZEN

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-Mij.
BRANDSTOFFENHANDEL

DENNEWEG 67a
DEN HAAG

TELEPHOON
14427

Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit
brandstoffen, tegen billijken prijs en
gegarandeerde maat? Bel dan op **14427.**

**KONINKLIJK ZOÖLOGISCH
BOTANISCH GENOOTSCHAP**

WORDT LID

VRAAGT PROSPECTUS TEN KANTORE
BENOORDENHOUSCHEW. 2
TELEFOON 11292 5041 DEN HAAG

**BRIEVENBUS -
PRULLEMAND**

Dit is vaak de weg, die uw reclame-
drukwerk aflegt, terwijl het moet zijn:

**BRIEVENBUS-
HUISKAMER
OF KANTOOR**

Tegenwoordig vindt men zóóveel druk-
werk in de bus, dat het aankijken niet
waard is, dat telkens het heele zaakje
dadelijk weggegooid wordt. Uw druk-
kosten, bezorgloon of porto, alles is dan
óók weggegooid!

Waarom dan geen reclamedrukwerk rond-
gezonden, dat door zijn aantrekkelijkheid
opvalt, gelezen en vooral: bewaard wordt?
Zulk drukwerk krijgt U niet van knoei-
drukkerijtjes en evenmin van Multiplica-
tors, doch wel van de

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
NOBELSTRAAT 20 * DEN HAAG

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren.
Doch het publiek moet weten dat gij
die levert. Dat bereikt gij alleen door
goede en voortdurende reclame.

GEBRUIK DIT BLAD

VOOR UW

Reclamecampagne.

maakt van haar bedrijf in werkelijkheid eene
levensvulling en zet haar levensbestaan dikwijls
op zijde, hetgeen zij kan doen, omdat zij over het
algemeen eene vrije persoonlijkheid is, doch, voor
zoover de schrijfster weet, staat het met de Chi-
neesche en Inheemsche journaliste in Ned.-Indië
anders.

Als deze jong en bij de ouders in huis is, helpt
zij door waardevolle bijdragen wel het nieuwsblad,
doch, als zij gehuwd en aan haar huis gebonden
is, dan is het aantal, dat den journalistieken ar-
beid voortzet, gering.

Dat is de reden waarom het in de praktijk moei-
lijk is in Ned.-Indië eene vrouwelijke journaliste
te vinden.

Hoe groot het aantal vrouwelijke Chineesche en
Inheemsche journalisten in Ned.-Indië is, kan
men bij de gezamenlijke leiders der Chineesche en
Inheemsche Pers natuurlijk te weten komen.

Dit is zeker vrij belangrijk en grooter dan men
vermoedt.

De schrijfster hoopt, dat de vrouwelijke journa-
listen in Ned.-Indië de bezwarende oude neigingen
van vrees en schuchterheid om hare portretten in
de nieuwsbladen te plaatsen op zijde zullen weten
te zetten en op die wijze meerdere kennis van toe-
standen zullen verspreiden.

Want zij wil gaarne weten welke vorderingen de
evolutie der vrouw in Ned.-Indië maakt en op
welke wijze iedereen daartoe medewerkt.

Zij rekent niet alleen de vrouwelijke journalisten
tot de intellectuelen, wier aantal betrekkelijk nog
gering is, doch alle vrouwen, die eene goede op-
voeding hebben ontvangen en middelbaar of hooger
onderwijs hebben genoten.

De beroepsjournalisten ontvangen hunne gewone
technische opleiding en trachten, door het benut-
ten van theorie en praktijk, hun levensbestaan te
verbeteren.

Door hard te werken en hunne energie te ont-
plooiën, kunnen zij door volharding hunne gewaar-
wordingen kenbaar maken en daarbij den naam
van journalist hoog houden.

Op dit laatste meent de schrijfster wel eens de
aandacht te mogen vestigen, want om haar heen
ziet zij dikwijls dat, als iemand den naam heeft
van journalist te zijn, deze geheel uit zijn even-
wicht geraakt en het plichtsgevoel op zijde zet.

Hij denkt dan te veel aan eigen welstand en be-
paalt zich slechts tot lichten arbeid.

Wil hij zijn tegenzin in het beroep en tevens zijne
traagheid voorkomen, dan zal hij zijne houding
moeten wijzigen.

Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht.

Een Indische bibliographie.

Den 2en Maart l.l. is op initiatief van de firma's
G. Kolff & Co., Visser & Co., beide te Batavia, en de
Mij.-Vorkink, te Bandoeng, opgericht de „Vereeni-
ging van Indische Boekhandelaren“. Den 24sten
Juli daaropvolgend is te Bandoeng een vergadering
gehouden, waarop deze vereeniging is geconsti-
tueerd, waarbij besloten werd, als geheel zelfstan-
dige vereeniging op te treden.

„In het eerste nummer der „Mededeelingen van de
Vereeniging van Indische boekhandelaren deelt de heer
J. Lutteken, firma N.V. Maatschappij Vorkink, te Ban-
doeng, die in opdracht kreeg een bibliografie van In-
dische uitgaven en een maandelijksche boekenlijst
samen te stellen, mede, welke moeilijkheden hierbij
onderzonden worden. Hij schrijft:

„Hoewel het mijn ideaal (en vermoedelijk wel van
iedereen boekhandelaar) is om te geraken tot de uitgave
van een Indische Bibliografie, al was het dan maar
van de laatste 25 jaren, vrees ik, dat een dergelijke uit-
gave, wil zij eenigszins op volledigheid bogen, tot de
grootte onmogelijkheden behoort. Teveel boeken en
boekjes zijn in die periode in alle hoekjes en gaatjes van
den archipel verschenen, waarvan de uitgave niet is
vastgelegd en ook niet meer te controleren zou zijn.
Wel hebben een aantal boekhandelaren een klapper bij-
gehouden, waarin zooveel hun bekend werd, Indische
uitgaven werden bijgeschreven. Met behulp van deze
klappers zou dan wel een soort catalogus zijn samen te
stellen, doch als Indische Bibliografie zou hij toch zeer
onvolledig zijn.

Veel voel ik voor het voorstel van den heer Bom, die
voorstelt een alphabetisch gerangschikte lijst te publi-
ceeren van al hetgeen thans bij de bekende uitgevers-
boekhandelaren leverbaar en niet verouderd is. Dit is
in alle geval iets, waar de boekhandel wat aan heeft en
waar vooral de jongeren in den boekhandel mede ge-
baat zullen zijn.

Maar nu onze maandelijksche boekenlijst. De bedoe-

alle mogelijkheden voorbereid te zijn.
Ook de Hindoesche bevolking, die niet aan de
verwikkelingen deelnam, nam hare voorzieningen
en trok naar andere plaatsen, terwijl de gezinnen
van de Aria Semadj-groep zich buiten de stad ble-
ven ophouden.

De pogingen, die de Mohamedanen in het werk
stelden om het Hindoesche godshuis „Siwan“ in
brand te steken, werden driemaal verijdeld, doch
wel gelukte het hen langs verschillende wegen het
gebouw te verontreinigen.

Enige Mohamedanen, die zich aan de Hindoe-
sche vrouwen en meisjes vergrepen, werden op de
plaats zelve doodgeschoten, hetgeen wederom tot
weerwraak aanleiding gaf.

(Wordt vervolgd.)

III. UIT DE CHINEESCHE PERS.

**Een en ander over de vrouwelijke journalist
in Ned.-Indië.**

In de „Sinar-Sumatra“ van 8 Mei 1926, schrijft
„Njo“, de vrouwelijke medewerkster aan dat
nieuwsblad onder dit hoofd, dat zij, nu eenigen tijd
leden, in het weekblad „Bintang-Hindia“, eene
verzameling van portretten van Chineesche en in-
heemsche journalisten aantrof.

Zij geeft aan die personen den naam van potlood-
teken.

Vooral was het voor haar eene vreugde onder die
portretten drie inheemsche vrouwelijke potlood-
teken te zien, waarvan bekend werd gesteld
dat zij in de toekomst de leidsters zouden zijn van
de Inheemsche Pers.

Bovendien gaf die plaatsing der portretten haar
eene bevestiging van het beeld dat zij zich gevormd
had van den vooruitgang der Inheemsche vrouw
in Ned.-Indië, die, als hare geschriften in de
nieuwsbladen worden geplaatst, thans ook haar
naam zal kunnen zien.

Welk is het de schrijfster opgevallen, dat in de
„Bintang Hindia“ 3 portretten van vrouwelijke
journalisten waren opgenomen, terwijl het haar
bekend is, dat het aantal vrouwelijke Chineesche
journalisten niet geringer is dan dat van hare in-
heemsche zusters.

Doch dat kan tot oorzaak hebben, dat de Chi-
neesche journaliste eene plaatsing van haar por-
tret in de nieuwsbladen niet op prijs stelt, hetzij
om eene soort van schaamtegevoel, hetzij uit een
gevoel van vrees, dat koopers en lezers van het
portret van dat portret een verkeerd gebruik zullen
maken.

Het is toch wel bekend, dat in het algemeen het
Indische publiek niet alleen bestaat uit eene groep
verschillen persoonlijkheden, doch ook uit eene
groep, die zich herhaaldelijk vergist.

Het spreekt van zelf, dat de 3 vrouwelijke jour-
nalisten, waarvan portretten werden gegeven, niet
de juiste sterkte aangeeft van de geheele groep.

Er zijn vele Inheemsche vrouwelijke journalis-
ten, die haar arbeid doen in stilte en waardevolle
bijdragen leveren in het belang van de ontwikke-
ling der inheemsche vrouw.

Een hoofdredactrice of twee redactrices zijn,
naar de meening van de schrijfster, niet voldoende
voor de groep der vrouwelijke Chineesche en In-
heemsche journalisten, doch de schrijfster hoopt
goedig al de portretten der medewerksters in de
„Bintang“, week- en maandbladen te zien.

Wij deze beschouwing mag de bezwarende om-
standigheid niet worden vergeten, dat de meeste
vrouwen, die door hare intelligentie in staat zijn
aan belangrijke bijdragen voor de nieuwsbladen te le-
veren, gehuwd zijn en een gezin hebben en dat onder
die omstandigheden het plaatsen van hare portret-
ten nu juist niet altijd aan te bevelen is.

Mooi of leelijk, tal van lezers zouden eene ge-
legenheid te meer hebben zich te vergissen.

De schrijfster heeft in een der Zondags-nieuws-
bladen een bericht aangetroffen, waarin werd mede-
gedeeld, dat de redactie aan een der hoofdredac-
teurs van een Chineesch nieuwsblad het verzoek
had gedaan zijn portret in het weekblad te mogen
plaatsen, doch dat deze niet in dat verzoek was
getreden, omdat hij, zooals hij zeide, geen behoefte
had aan het maken van reclame en zijn eigenaar-
lijk voorkomen de lezers maar zou doen lachen.

En zoo zou het ook wel eens kunnen zijn, wan-
neer men vooral met gehuwde journalisten, die
moeder van kinderen zijn, te doen had,

De Europeesche en Amerikaansche journaliste

DEN HAAG

HAAR-
DEN

GEERS' Permanent
DUPLEX
VULCANA
E. M. JAARSMA
SURDIAC

5219

F. J. L. RICHEL AZN
Westeinde 224

Les extrêmes se touchent

Een courantdrukkerij is een inrichting waar in den kortst mogelijken tijd het grootst mogelijk kwantum werk moet worden gemaakt. Personeel en machines zijn daarop speciaal ingesteld. Snelheid is hoofdzaak; kwaliteit een, zij het dan voorname, bijzaak.

Een kunstdrukkerij is juist het omgekeerde. Daar is de atwerking hoofdzaak en teveel haast zou ten nadeele van het werk komen. Ook daar zijn personeel en machines speciaal op zulk werk berekend.

De meeste drukkerijen leggen zich óf op het een, óf op het ander toe, omdat het lastig is, zich op twee zoo uiteenlopende soorten van werk te specialiseeren.

L'exception confirme la loi

Dat ziet men aan onze Drukkerij, die op haar rotatiepersen couranten en tijdschriften snel en in groote oplagen vervaardigt, doch wier snelpersen kunstproducten leveren als „Ned. Indië Oud en Nieuw”, „Het Huis Oud en Nieuw”, Oedaya (Opgang) enz. Natuurlijk vervaardigen wij ook het midden klasse-werk, hetz. g. Handelsdrukwerk en wij beroemen er ons op, dat ons werk door geen onzer collega's kan worden overtroffen.

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

EEN MOOI EN PRACTISCH

GESCHENK

IS

MODERNE KOOKKUNST

VAN FRANÇOIS BLOM

GEBONDEN IN LINNENSTEMPELBAND

f 5.50 :: f 5.50

VERKRIJGBAAR BIJ DEN BOEKHANDEL EN BIJ DE UITGEEFSTER NOBELSTRAAT 20 DEN HAAG
N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN

Een FRUITMAND
voor het a.s.
SINT-NICOLAASFEEST
van J. T. EVERSMAAN
EDISONSTRAAT 139 - DEN HAAG - TEL. 37073
is het meeste welkome geschenk. Prijzen vanaf een gulden. Ziet de étalages. Gratis thuisbezorging door de geheele Stad. Fruit-, Groenten- en Conservenhandel.

ling dezer boekenlijst is in de eerste plaats om van heden af zoo mogelijk alle nieuwe uitgaven, welke hier in Indië verschijnen, aan de vergetelheid te ontrukken, om zodoende een basis te vormen voor een toekomstige Bibliografie van Indië. Het spreekt van zelf, dat alle boekhandelaren-uitgevers hieraan zullen medewerken. Van de meesten ontving is kan ook reeds gegeven, ook van hun vroegere uitgaven. Anderen zullen stellig volgen.

Doch wie niet volgen, dat zijn de verschillende gouv. wetsdiensten. Ik richtte mij in een schrijven tot den directeur van 's Landsdrukkerij, die mij na 14 dagen antwoordde, dat het der Landsdrukkerij onmogelijk is, aan mijn verzoek te voldoen. Men verwees mij naar de eigenlijke uitgeverij van het gouvernement, het Dépôt van Leermiddelen, waar alle uitgaven, die voor particulieren van belang zijn, verkrijgbaar worden gesteld. Of wij dat niet reeds wisten. Maar wij weten ook, dat verschillende uitgaven (tegen vooruitbetaling) bij 's Landsdrukkerij moeten worden betrokken. Gelukkig had ik dezer dagen een onderhoud met den nieuwbenoemden onder-directeur van dit lichaam, die mij be- loofde de zaak verder te onderzoeken en mij, waar mogelijk, te helpen. Laten we dus hopen. We richtten ons verder tot den administrateur van het Dépôt van Leermiddelen, tot den directeur van Onderwijs, tot den leider van Volkslectuur, kortom tot allen, die ons zouden kunnen helpen om hier in Indië ten behoeve van het algemeen belang in de toekomst te geraken tot iets, wat in Holland al een paar honderd jaren bestaat. Van geen enkel ontvingen we tot heden nog antwoord. Wij zullen ons, indien binnen korten tijd geen antwoord komt, moeten wenden tot de Alg. Secretarie of tot den nieuwen Gouverneur-Generaal. Misschien dat we dan onzen zin krijgen.” (Nieuw Rott. Cour.)

Zoo zal dan eindelijk worden voorzien in een ook hier te lande zeer sterk gevoelde leemte op bibliografisch gebied en tegemoet gekomen worden aan een reeds jaren geleden dezerzijds uitgesproken verlangen, gepaard gaande met eene opwekking aan de Indische boekhandelaren¹⁾ om over te gaan tot het gezamenlijk uitgeven eener maandelijksche bibliografie, waarmede toch ook — en in hooge mate zelfs — hun eigen belangen gediend zouden zijn.

Welswaar zal de in uitzicht gestelde bibliografie alleen betrekking hebben op de in Indië verschijnende afzonderlijke geschriften, maar de eerste schrede om te geraken tot een volledige dokumentatie van hetgeen aldaar uitkomt is thans gedaan; ze zal ongetwijfeld door velen met groote ingenomenheid worden begroet.

Indië en Jong-Nederland.

Bij de Uitgevers-Maatschappij „Kosmos” te Amsterdam is verschenen: „Indië en Jong-Nederland. Bijdragen uit veler pen, beoogende ons opgroeiend geslacht Indië beter te doen kennen en begrijpen. Verzameld en ingeleid door Dr. C. P. Gunning, rector van het Amsterdamch Lyceum, met een aanbevelend woord van Z. Exc. Dr. J. C. Koningsberger, Minister van Koloniën”.

Een interessant boek, dat men niet in één stuk door behoeft te lezen; achtereenvolgens zal men er iets in vinden over het land en zijn voortbrengselen; over de monumenten die spreken van een ver, maar nog niet altijd afgestorven verleden; over de inheemsche bevolking en het streven van het jonge Indië in deze tijden; voorts over het bestuur, het leven der Europeanen in de tropen en de werkzaamheden door bestuursambtenaar en ingenieur verricht. Daar tusschen in zijn enkele jacht- en reisverhalen opgenomen, die tevens weer een eigen zijde van het leven in Indië nader kunnen illustreeren.

Deze „bijdragen uit veler pen” (medewerkers zijn o.m. Dr. Gunning - zelf, die de indrukken van zijn reis naar Indië weergeeft, Dr. E. C. J. Mohr, Dr. D. A. Rinkes, Dr. H. Kraemer, Dr. C. L. van Doorn, Prof. Dr. N. J. Krom, H. J. van Mook, Ir. F. T. Mesdag, Drs. J. Haak en R. M. Noto Soeroto) mogen bestemd zijn voor het opkomend geslacht in de eerste plaats, ongetwijfeld zullen ook ouderen van den inhoud met genoeg kennis nemen. Het werk is keurig gedrukt en fraai geïllustreerd, en lijkt ons ook daarom uitermate geschikt voor St. Nicolaasgeschenk.

De Indische Mercuur.

No. 46 (17 Nov.). De beteekenis van aluin als coagulant voor de bevolkingsrubbercultuur in Ned.-Indië, door Ir. W. Spoon. — Vereenvoudigde natte rijstbouw (autoreferaat), door L. Koch. —

¹⁾ Zie „Kol. Weekbl.” van 25 Mei 1916: Wenschelijkheid eener maandelijksche Ned.-Indische bibliografie. Een verzoek aan de Indische boekhandelaren, door W. C. M.

JAC. HUIZER
HEEREN
MODEARTIKELEN
RUIM GESORTEERD
THOMSONPLEIN 22, DEN HAAG

Overzicht van de productenmarkt op Java Madoera gedurende het tweede kwartaal van 1923. — Kultuurberichten. (Katoencultuur in Suriname ontleend aan de West). — Kleine mededeelingen. — Financiële berichten en verslagen, zómede overige wekelijksche rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut geeft opgave van recente literatuur over vezelstofplantenziekten en -plagen, bodemvraagstukken.

Tijdschrift voor Economische Geographie.

De Nov.-afl. is bijna geheel in beslag genomen door een studie van Prof. Dr. H. Blink over inlandschen landbouw in Nederlandsch-Indië. De schrijver heeft o.i. een hoogst verdienstelijk verricht; weliswaar bestaat er over dit onderwerp een massa literatuur, doch deze is zoo verspreid allerlei publicaties, dat het zonder grooten spijzin onmogelijk was geworden zich een eenigzins juist denkbeeld te vormen van het belangrijk bestaansmiddel der bewoners van den Indischen Archipel.

Prof. Blink verdeelt de zeer overzichtelijk werkte stof aldus: I. Historisch overzicht, II. dendaagsche landbouwtoestanden, III. De landsche landbouwproducten, IV. Veehouderij Nederlandsch-Indië, V. Literatuur-overzicht en houdsoverzicht.

Voor hen die van een of ander onderdeel diepere studie wenschen te maken, heeft de afz. in voetnoten tal van bronnen genoemd, welke het zoeven genoemde literatuuroverzicht een volledige bibliografie vormen.

Indisch Tijdschrift van het Recht.

In afl. 3 van deel 124 vervolgt Mr. J. van der zijne beschouwingen: Uit de geschiedenis de codificatie. Thans onderwerpt hij het werk commissie voor de Indische wetgeving (inges. 31 Aug. 1839, ontbonden 15 Dec. 1845) aan bespreking. — Verder bespreekt Mr. B. ter deel VIII der Pandecten van het Adatrecht. recht inzake gezinsleven en huwelijksontbinding. — Overigens bevat deze afl. een uitgebreide rubriek Jurisprudentie.

Chung Hwa Hui Tsa Chih.

Het Oct.-Nov. Nr. van het orgaan der Chinese vereniging Chung Hwa Hui opent met een artikel van Mr. Phoa Liong Gie over den rechtstoestand der Chineezzen in Indonesië. — De hr. Kwee Beng schrijft over de Chineesch-Maleische pers Indië, welke in de laatste jaren is uitgegroeid tot een flinke dagbladpers „met een verzorging journalistieke cuisine, welke haar gelijk doet staan aan de Europeesche”. Aan het slot van zijn helder wekkend overzicht doet schr. een beroep op ontwikkelde stamgenooten om krachtig samen te werken teneinde de Chineesch-Maleische pers peil te houden opdat zij haar taak kan verrichten als voorlichter van het Chinesech publiek, voorvechter van Chinesech nationale belangen „last not least als Palladium van het beste eigen nationale cultuur”. — Ten slotte eene drage van Loe Ping Kian, getiteld Huwelijks bloedverwantschap.

Missie en Zending.

Het Missiewerk. Nov. '26. De eerste Javaansche priester (Pater Franciscus Xaverius Satiman S.J.), door B. Coenen S.J. (met portret). — De geschiedenis der R.K. Missie in Ambon, door C. Wessels S.J., besproken door J. V. De Katholieke Missiën. Nov. '26. De eerste visite geweest, door Missionaris G. Schoorlemmer (beschrijving van een bezoek aan Ndona, Flores, met inderdaad schitterende afbeeldingen). — De eerste Javaansche priester (met portret) staan, II. Koran, III. Imam), door D. Pol. — De lijkheden bij de Evangelieverkondiging onder Soembaneezen (vervolg), door P. J. Lambooy. Van mijn Uitkijk, door D. Pol.

De Banier. 14 Oct. '26. Schetsen uit het leven van Ludwig Ingwer Nommensen, den Apak der Batakkers, door J. H. Hemmers (met portret). De Missie Post. Oct. '26. Een eerste reis in Sumatra (vervolg), door P. M. (met ill.).

De Vriend der H.H. Harten. Oct. Mangar, een nieuwe Missiepost op Billiton, Pr. M. van Soest (met ill.). — Id. Nov. '26. rond Banka. Ook 'n plezierreisje (met ill.). Pr. P. Lahay.

L. DE HOOGH

ASSISTENT-APOTHEKER

Voorheen Chef „Eenhoorn-Apotheek te Amsterdam

DROGISTERIJ

Columbusstraat 40 Tel. 34703

'S-GRAVENHAGE

5872

J. VAN BUUREN

APOTHEKER

KANAALWEG 53 :- SCHEVENINGEN

TELEFOON 50105

Normalisatie van elektrische spanningen in Nederlandsch-Indië. (Dienst voor Waterkracht en Electriciteit in Ned.-Indië. Mededeeling No. 4, 1926).

Rapport over Suriname, uitgebracht aan de Vereniging van Kamers van Koophandel en Fabrieken in Nederland, door W. de Cock Buning, 1926.

A contribution to the knowledge of the geological formation of the Coppename Valley (Dutch Guiana), by E. Essed. (Overgedrukt uit de Verhandelingen van het Geologisch-Mijnbouwkundig Genootschap voor Nederland en Koloniën. Geol. Serie, Deel VII, 4e Stuk. ('s-Gravenhage, Mouton en Co., 1926).

Reglement op het Rechtswezen in het Gouvernement Oostkust van Sumatra. Tweede druk. Bijgevoerd tot 1 Aug. 1926, door Dr. A. L. A. van Unen. (N.V. de Deli Courant).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Nederlandsche pers. No. 42, 16 Oct. 1926. (Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden te Weltevreden).

Nederlandsch-Indië als toeristenland (met ill.). (Nederlandsch-Indië Express, 20 Nov. '26).

Surinaamsche creolenvraagstuk, door H. H. van Gybland Oosterhoff. (De Nederlandsche Courant, Bijlage van Handelsberichten, 18 Nov. 1926).

Een verschietende ster, door Van der Zee. (Eene bijdrage tot de geschiedenis van de wethouders van Indische gemeenten). (Locale Belangen, 16 Nov. 1926).

Indische bouwkalender voor 1927, door J. G. van der Meer. (Voor Indië bewerkt door G. J. Tak. Met een bijzonderlijke bijlage. (Amsterdam, L. J. Veen).

Wetenschappelijke inrichting voor Nederland en zijn koloniën (H.B.S., Gymnasia enz. en zelfstudie. 3e Druk. (Amsterdam, P. Noordhoff).

Verkenningen van het adatrecht. Vier voordrachten aan de Nederlandsch-Indische Bestuursconferentie, door Mr. C. van Vollenhoven. Onveranderde druk. (Leiden, E. J. Brill).

Suriname.

De „N. R. Ct.” van 16 November, ochtendblad van de volgende mededeeling van Dr. J. W. IJzerman inzake het stroomgebied van de Coeroeni en van de New River:

„In de vergadering van 10 Januari 1926 heeft de Kamer IJzerman besproken, hoe een voorlopig onderzoek, op verzoek van den gouverneur van Suriname gedaan, hem had geleid tot de conclusie, dat het stroomgebied van de Coeroeni belangrijk was dan dat van de New River en wel in de verhouding van 4 : 3. Hij legde er den nadruk op, dat wanneer overigens alle omstandigheden, die het vermogen der beide rivieren invloed hebben, gelijk waren, de rivier met het grootste stroomgebied het meeste water zou afvoeren, en dus als de maatstaf moest worden beschouwd. Aan deze conclusie als algemeene waarheid wenschte hij, naar hij in de laatstgehouden vergadering meedeelde, te houden. Sedert heeft hij van een lid der Expositie Stahel naar het Wilhelminagebergte bericht ontvangen, die hem tot de overtuiging hebben gebracht, dat er in dit geval zeer bijzondere omstandigheden oorzaak zijn, dat de waterafvoer van de New River die van de Coeroeni belangrijk over-

treft. Op 16 en 17 September hebben de leden van deze vergadering gelijktijdig in beide rivieren stroomopwaarts gedaan, welke tot resultaat hadden, dat op den datum de afgevoerde hoeveelheid water van de Coeroeni en de New River zich verhiel als 1 : 1. Zijn berichtgever voegt daaraan toe: deze conclusie zou eigenlijk vele malen in het jaar worden herhaald om de juiste verhouding te kennen, maar de omstandigheden zijn nu gunstig. De groote droge tijd is aangebroken; het regent meer en de rivieren zijn langzaam en regelmatig dalende. Van fouten door plaatselijke regens is dus geen sprake.

Wat zijn de oorzaken van den grooteren waterafvoer der New River? Ik geloof dat op een daarvan door dr. van Bemmelen gewezen is, n.l. de zuidoostelijke wind, die het geheele jaar met meer of minder kracht heerscht en die door het Wilhelminagebergte en het Eilerts de Haan-gebergte wordt tegen-

gehouden. Op een ander feit wijst zijn berichtgever. Deze zegt: Het blijkt dat de gebieden „zonder afwatering” een groote oppervlakte in beslag nemen in het binnenland, voor zoover men tenminste met vlak terrein te doen heeft. Groote swampen (moerassen) houden het water vast en drogen langzaam uit in den drogen tijd. Daar men in het Coerini-New Rivergebied met praktisch vlak terrein te doen heeft, zooals duidelijk van het Wilhelminagebergte af te zien is, kan deze kwestie van belang zijn voor de verhouding van den waterafvoer van beide rivieren. Slechts nadere studie zal omtrent dit probleem verder licht kunnen geven.

Spr. besluit met te constateeren, dat hij onder den indruk der laatste berichten tot de overtuiging is gekomen, dat de waterafvoer van de New-River ondanks haar kleiner stroomgebied dien van de Coeroeni zeer belangrijk overtreft.”

Tot zoover de mededeelingen van Dr. IJzerman. Wij brengen hier in herinnering, dat Barrington Brown, de ontdekker van de New River, na de Koetari-Koeroeni en de New River ieder tweemaal te hebben opgemeten, tot de conclusie kwam „that the new river is fully twice the size of what has hitherto been regarded as the Coerintyne river, but which really is only a branch”.

Brown deed zijne opmetingen van October tot December. Die van de Expeditie-Stahel werden midden September verricht. Dit verschil in tijd verklaart het verschil in de uitkomsten. Zooals wij meermalen hebben opgemerkt, zal men, om betrouwbare middencijfers te verkrijgen, de metingen moeten herhalen in de vier seizoenen.

In ons nummer van 4 November noemden wij het een verblijvend verschijnsel, dat de Tweede Kamer de pogingen om tot een grensregeling tusschen Suriname en Britsch-Guyana te komen, niet opgeeft en wij deelden daar mede wat zij in het Voorlopig Verslag over hoofdstuk III der Staatsbegroting (Buitenlandse Zaken) in het midden heeft gebracht, na kennis te hebben genomen van de door Minister Koningsberger overgelegde briefwisseling tusschen de Britsche en de Nederlandsche Regeeringen over de grenskwestie.

Wij veroorloofden ons daarbij de volgende opmerking: „Het is jammer dat Minister Koningsberger den inventaris van de overgelegde stukken niet heeft gepubliceerd, zoodat zij die de dessous van deze kwestie kennen, niet kunnen beoordeelen of alle stukken, die tot opheldering kunnen strekken, overgelegd zijn.”

In zijne Memorie van Antwoord heeft Minister Van Karnebeek het volgende bescheid gegeven: „Zooals reeds bij de Memorie van Antwoord in zake de koloniale huishoudelijke begroting van Suriname voor het dienstjaar 1924 werd medege- deeld, hebben opvolgende Regeeringen geene aanleiding gehad om na de briefwisseling, die tusschen de Britsche Regeering en de Nederlandsche Regeering na de uitspraak in 1899 van het Scheidsge- recht te Parijs inzake de grens scheiding tusschen Britsch-Guyana en Venezuela, heeft plaats gehad, op deze aangelegenheid terug te komen. Aan de Kamer is door de overlegging van de briefwisse- ling door den Minister van Koloniën d.d. 15 Juni een inzicht in de aangelegenheid gegeven. Voor publicatie van de bescheiden bestaat naar het voor- komt geene aanleiding. Overigens blijft de aan- dacht van de Regeering op deze quaestie gevestigd.”

Wij achten dit antwoord zeer eigenaardig, juist omdat de Kamer, door de overlegging der brief- wisseling, een inzicht — zij het misschien geen volledig inzicht — in de aangelegenheid heeft ge- kregen.

Wij veronderstellen dat de Minister — toen hij zijn antwoord, dat bij brief van 16 November is in- gezonden — schreef, nog geen kennis droeg van Dr. IJzerman's mededeeling.

Wat zal de Kamer nu doen? Ten slotte verwijzen wij onze lezers naar een ingezonden stuk in de „N.R.Ct.” van 21 November — ochtendblad A — onder het hoofd: „Minister van Karnebeek en de Corantijn-kwestie”.

DEN LEDEN wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdverlegwoordiger, den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjona Balei, Sumatra's Oostk

Aan de Leden van „Oost en West”

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,

2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leve- ranciers een introductie te ver- schaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

SCHOENMAKER**BLIJF BIJ JE LEEST!**

Een oud spreekwoord en een wijs spreekwoord. Alleen in zijn eigen vak kan iemand iets goeds praesteeren. Een bankier heeft geen verstand van den kaashandel, evenmin als een electricien van hondenscheren. Maar allemaal kunnen zij in enkele uren leeren druk- ken, teminste als men de verzekeringen gelooft der handelaars in

KANTOOR-DRUKMACHINES.

Als men dan zoo'n machine aange- schaft heeft, valt het aanleeren van het drukkersvak lang niet mee, het werk kan niet halen bij dat van een goed ge- outileerde drukkerij en slecht reclame- drukwerk is het tegendeel van een reclame. Indien gij echter met uw drukwerk eer wilt inleggen en er de aandacht op wilt zien gevestigd, bestelt het dan bij de

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
NOBELSTRAAT 20 * TELEF. 11987

NEDERLANDSCHE HANDEL = MAATSCHAPPIJ AMSTERDAM.

Gestort Kapitaal / 80,000,000.-
Statutaire Reserve 21,117,340.-
Buitengewone Reserve 22,660,000.-

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten.
— Incasseeringen en Financieringen. — Schriftelijke en
Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. — Depositos'.
— Rekeningen-Courant. — Aan- en Verkoop van Effecten. —
Administratie van Vermogens. — Open en Gesloten
Bewaarneming.

SAFE-DEPOSIT — KOFFERKLUIS

Inrichting tot het plaatsen van brandkasten. Speciale
gelegenheid tot het huren van afzonderlijke kluisen voor
grote administraties.

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

Belasten zich met alle Bankzaken
Safe-Inrichting

ALG. HAAGSCHE EFFECTEN HANDEL BEZUIDENHOUT 131A, DEN HAAG

Hoek BEZUIDENHOUT, TELEFOON 72821

Gratis adviezen betreffende Speculatieve en
Beleggingsfondsen Toezending v. Brochure:

"SPECULEEREN MET BEPERKT RISICO"

op aanvraag.

Gedurende Beurstijd ontvangst der
Koersen van de Amsterdamsche
Beurs per RADIO.

W.D. BOS OPTICIEN THOM/ONLAAN 47
(Bij THOM/ONPLEIN)

DE KUNST VAN ADVERTEEREN

Als de vertegenwoordiger van een zaak zich
bepaalt tot het afgeven van een visitekaartje en
dan heen gaat, zal hij zeker geen orders krijgen.
Daarvoor is noodig, dat hij den menschen iets
vertelt, hen overtuigt, dat zijn artikelen beter
zijn dan andere en waarom.

Uw Advertentie moet niet slechts een visitekaartje
zijn, doch den lezers iets mededeelen, hen over-
tuigen, dat zij bij U beter bediend worden dan
bij uw concurrenten.

Wissel In- en Verkoop
Credietbrieven
Telegrafische
Uitbetalingen

Hollandsche Bank voor West-Indië

Heerengracht 471 AMSTERDAM Tel. 31290 en 35290
CURAÇAO CARACAS VENEZUELA

Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië,
Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseeringen
Handelsinformaties
Rembours- en
Document.-Credieten

Curaçao.

Bevolkingsstatistiek.

Wij hebben al eens eerder geschreven over het
ontbreken van een bevolkingsregister in Curaçao.
Er is indertijd, meenen wij, een ambtenaar uit Ne-
derland naar Curaçao en Suriname gezonden, om
deze zaak in orde te maken; later werd verteld, dat
hij om de een of andere geheimzinnige reden on-
verrichterzake uit Curaçao moest vertrekken, en
in Suriname zijn nuttig werk verricht heeft. Het
doet ons daarom genoegen, dat thans de *Amigoe*
dit onderwerp te berde brengt.

Na er op gewezen te hebben, dat er geen ver-
plichting tot aangifte van vestiging bestaat, schrijft
het blad:

„Wij hebben hier wel een statistiek van geboorte
en overlijden, doch wanneer de loop der bevolking
geen rekening houdt met de vermindering of ver-
meerdering ten gevolge van vertrek of vestiging,
verliest ze alle waarde.

Als bewijs hiervan diene het volgende officieele
lijstje, geput uit de verschillende *Koloniale Ver-
slagen*.

	van het eiland Curaçao	v. d. hoofdplaats Willemstad
op 1 Jan. 1905	31.673	14.235
„ „ 1915	33.361	14.084
„ „ 1916	33.677	14.258
„ „ 1917	34.168	14.392
„ „ 1918	34.893	14.584
„ „ 1919	34.693	14.651
„ „ 1920	34.021	14.591
„ „ 1922	33.232	14.828
„ „ 1923	34.482	15.265
„ „ 1924	35.083	15.703
„ „ 1925	35.062	15.775

Een enkele blik op deze lijst moet terstond den
indruk vestigen, dat hierbij in hoofdzaak alleen re-
kening gehouden is met geboorten en overlijden.
Wel wordt bij de jaren 1919 en 1920 aangeteekend,
dat ten gevolge van het vertrek van vele arbeiders
naar Cuba de bevolking was afgenomen en bij 1922
en 1923, dat de bevolking resp. met 523 en met 1250
zielen was toegenomen, hoofdzakelijk door terug-
keer van arbeiders uit het buitenland.

Doch de groote toename van de stadsbevolking
in de laatste 4 à 5 jaren weerspiegelt zich in geen
deele in deze statistieken.

Iedereen weet, hoe de bevolking in de stad en
de naaste omgeving in de latere jaren is toegenomen,
zoowel door grooten toevloed van Hollanders
als van Surinamers en Venezolanen. Iedereen kan
zien, hoeveel huizen en huisjes er zijn en nog steeds
worden bijgebouwd. Iedereen kan dagelijks consta-
teeren, hoe groot nog steeds het woninggebrek al-
hier is, zoodat het aantal inwoners veel meer moet
zijn toegenomen dan uit die statistieken blijkt.

Bovendien heeft op Curaçao een groote verhu-
zing van inwoners van de buitendistricten naar het
stadsdistrict plaats gevonden. Ook zijn van Bonaire
en Aruba veel arbeiders naar Curaçao getrokken.

„Het aantal employé's en losse en vaste werk-
lieden bij het petroleum-bedrijf, hetzij op de *Isla*
hetzij op de oliebooten werkzaam, bedraagt tegen-
woordig 5000 man, die allen in of dicht nabij de
stad hun woonplaats hebben. Onder dezen zijn na-
tuurlijk zeer velen, die vroeger hier reeds woon-
den. Maar wij vermoeden, dat wel het grootst aan-
tal, Hollanders, Amerikanen en Engelschen, Suri-
namers en Venezolanen enz. enz. eerst sedert de
laatste 5 à 6 jaar zich hier gevestigd hebben. Voor
de statistiek der bevolking moeten natuurlijk hier-
bij nog de vrouwen en kinderen gevoegd worden.

Zoodat het wel voor een ieder tamelijk duidelijk
moet zijn, dat in de statistieken van de *Kol. Ver-
slagen* bij de toename der bevolking onzer stad met
de vestiging van deze talrijke vreemdelingen geen
rekening is gehouden.

Vreemdelingenverkeer.

De *Amigoe* voegt hieraan toe eenige korte be-
schouwingen over het vreemdelingenverkeer en op
het belang om van de straat te weren „wat een
funesten invloed op onze eigen bevolking en ook
op vreemdelingen kan uitoefenen. Dat is alles wat
„onhygiënisch, wat achterlijk, wat onbeschaafd, wat
immoreel is.” Wij zouden zeggen, dat dit alles niet
alleen van de straat, maar ook uit de huizen, uit
de kolonie dus, moet geweerd worden. In 1913
heeft de *Centrale Gezondheidsraad* over dit onder-

werp een verslag en voorstel uitgebracht in ver-
band met de hogere eischen, die het, met het
op de opening van het Panamakanaal te verwach-
ten grooter scheepvaartverkeer zal stellen. Na
aanleiding daarvan is in 1916 Dr. Den Houter naar
Curaçao gegaan en heeft hij het volgend jaar een
rapport uitgebracht over de bestrijding van besmet-
telijke geslachtsziekten, dat geleid heeft tot de
stelling van den openbaren gezondheidsdienst. Do
zie hier nu de ernstige aanklacht, waartoe
Amigoe het recht ontleent aan den sedert gesce-
pen toestand:

„Doch de toevloed van zooveel vreemdelingen en
arbeidskrachten, die groot geld verdienen, de
betering van onzen economischen toestand is me-
oorzaak geworden dat een ander soort van vreem-
delingenverkeer hier hand over hand toenam.
toch eigenlijk minder gewenscht was en dat
alle macht geweerd had moeten worden.

Er heeft hier in de laatste jaren een werkelijk
invasie plaats gevonden van vreemde prostitutie-
afkomstig van de naburige kustplaatsen.

Nu en dan heeft men er enkele weer naar de
patria teruggestuurd, doch men heeft er kla-
blijkelijk geen voldoende toezicht op gehouden.

Want zij zijn weer opnieuw teruggekeerd — la-
we aannemen — ter sluiks, maar in veel groot-
aantal.

Vele personen hebben den indruk gekregen,
uit onachtzaamheid, of met opzet het toezicht
slapt is, omdat men onaangenaamheden, diploma-
tieke verwickelingen vreest. Wij hoorden zelfs
weren, dat wering van dergelijke ongewenschte
menten een inbreuk zou zijn op de bevordering
het vreemdelingenverkeer.

Het is te dwaas om te gelooven,
Ieder land is baas in zijn eigen huis. Ieder
maakt wetten, of liever aanvaardt en past de
ternationale wetten toe op besmettingsgevaar.

Ook hier bij de wering van vreemde prostitutie-
uit onze haven gaat 't feitelijk om gevaaren voor
hygiëne, gevaaren voor 'e gezondheid, gevaaren
besmetting door middel van venerische ziekte,
hooger staat voor ons nog het gevaar voor de
raliteit onzer bewoners.

Ziet eens hoe Amerika zijn wetten op de
gratie in New York toepast, hoeveel er op
Island in quarantaine en observatie gaan, alleen
verdacht aan dergelijke ziekten te lijden.

Hoe strenger wij die wetten op de toelating
vreemde prostituties toepassen, des te beter en
gerepeter zal de naam van ons eiland bij onze
buren bekend zijn, des te veiliger zal men zich
gevoelen als gasten in ons midden, mits men
streng en even weinig toegevend optreedt tegen
dergelijke wezens van ons eigen land, ze bij
en avond en 's nachts van de straten wegbe-
om ze te beletten, dat zij den voorbijgangers of
delaars lastig vallen.

Onder dat opzicht kan er nog veel ten goede
deze stad verbeterd en hervormd worden.

Autoverkeer.

Volgens de *Amigoe* heeft het aantal auto's
Curaçao de 700 overschreden.

Uit den Verrren Vreemde.

Odessa.

Terwijl de verwachting werd gekoesterd
Duitsland ook Turkije als lid tot den Volke-
bond te zien toetreden, komt een bericht van
Russisch-Turksche samenkomst te Odessa
eens waarschuwen, dat de inzichten van An-
minder gemakkelijk te doorzien en te bepalen
dan de Europeesche diplomatie zich dit verbe-

De Britsche pers toont zich onaangenaam
rast. Eenige bladen meenen in de Odessa-be-
kingen een neiging van Turkije te zien, om,
Sovjet-invloed, het tot standkomen te bevoor-
van een unie van volken van 't Nabije — en 't
Oosten, die dan, in 't bijzonder tegen Groot-
lanië gericht, Britsch-Indië tot eerste operatie-
zou hebben. Is deze verontrusting wel te ver-
ren, vooral nu men zich juist ging wijsmaken
Turkije over toenadering, in den Volken-
dacht, Moessstapha Kemal pacha heeft zich
beijverd een anderen indruk te geven, die
vijandige gezindheid wil terzijde stellen.

Een officieele Turksche mededeeling drukt
wenschelijkheid uit van nadere aanhaling
hartelijke verstandhouding tusschen Turkije

P. VAN DEN BERGE
 Bankastraat 41 Tel. 15587 's-Gravenhage
 Gas, Water, Electriciteit, Baden, Geysers, Haarden,
 Gaskachels, Tuin- en Gasslangen,
 Lood- en Zinkwerker.
Groote Reparatie-Inrichting

Leden van O. en W., eet steeds
KLINK'S FIJNE BELEGDE
BROODJES PEKELVLEESCH
 ROASTBEEF
 HAM, ENZ.
 Aanbevelend, **W. F. KLINK,**
 Wagenstraat 109a - Den Haag - Tel. 17811
 Wordt ook thuis bezorgd.

Zonder Chauffeur
Te Huur
CHEVROLETS
SEDAN EN
TOURING
Garage „HAVRO”
 Kanonstraat 12 Den Haag
 Telefoon 14867

land. Zou dit nog verontrustend kunnen zijn voor de buitenstaanders, daarbij sluit dan dadelijk op, dat deze nauwere aansluiting van het aller-grootste belang zal wezen voor den wereldvrede.

Wij zijn niet zoo naïef veel betekenis aan een dergelijke verklaring te hechten; er zijn er te veel van deze soort gegeven, die geenszins de uitdrukking bleken te zijn van een ernstige meening, of door nader ingetreden omstandigheden, maar te gemakkelijk vergeten werden.

Maar 't komt ons voor, dat in dit geval de verandering van den Turkschen premier recht van belang kan hebben, al heeft hij het motief, waarop de geruststelling zou kunnen berusten, niet uitgedrukt. Het lijkt niet onwaarschijnlijk dat in de besprekingen van den Turkschen vertegenwoordiger Roehdy met den Sovjet-minister Tjitcherine een zekere demonstratie moet worden tegen de bijeenkomst van Chamberlain en Mussolini, die op haar beurt weer uitgelokt was door de ontmoeting van Stresemann en Briand. Italiaansche politiek zou onrust kunnen brengen; zij heeft, in haar ijver om Italië tot de eerste wereldlandsche Zee-mogendheid te maken en om de Italianen een emigratie-gebied onder eigen leiding te bezorgen, Frankrijk willen laten voelen dat zij zich niet door Parijs de les wenschte te laten schrijven, en zij heeft Turkije willen toonen Rome nog niet heeft afgezien van zijn verlangen opzichte van Klein-Azië. Wij maakten er onlangs nog melding van hoe 't zich in Syrië in de plaats van Frankrijk tegenover Turkije willen plaatsen.

Angora, dat zich ook om andere redenen niet tot Volkenbond aangeetrokken voelt, voelt zich nog geneigd zijn heil in die richting te zoeken, tusschen de mogelijkheden, die in den Volkenbond hoofdrol te vervullen hebben, zooveel verlinge tweespalt ziet. Niet in een aansluiting overigens ook nog zeer zwakke, Fransche verzoening zocht het dus versterking van positie tegenover Rome, maar wel in een hering en versterking der reeds met Moskou gemaakte overeenkomst, met Moskou, dat uit den der zaak gaarne positie neemt tegenover fascistisch Italië. Maar tevens is Tjitcherine toch ook naar Parijs gegaan, om voor Rusland, over Genève en Thoiry heen, Frankrijk de te gaan drukken.

De zwarte bevolking van Parijs. Wij hebben indertijd verteld over de tien-duizend, die uit de Fransche koloniën, als soldaten of leger-arbeiders naar Europa gekomen, in Parijs zijn gebleven, waar zij voor 't overgrootste deel Parijs tot blijfplaats gekozen hebben. Wij hebben er toen gewag van gemaakt, welke omstandigheden dit meebrengt, de massa behoort tot de laatste bevolking en 't blijkt ondoenlijk haar goede controle te brengen. Om ten deze te komen wat mogelijk was, werd een politie-organisatie in Parijs speciaal daarvoor ingericht, maar wij weer eens nieuws uit dien hoek vernemen, dat het behaalde succes nog niet voldoende is.

De onlangs plechtig ingewijde groote moskee te Mekko zelf over kwam, moge erop wijzen, dat zij zich ook mohamedaansch centrum voelt. Het erg blijde mede is zooveel donker gekleurde kinderen tot zijn kinderen te kunnen rekenen. In de zuidelijke wijken van Parijs krioelt de „Sidi”. Over dag vinden zij niet allen voldoende werk om in hun onderhoud te voorzien, en in rumoerige buurten. Warmbloedig, twistziek, de ruzie er aan de orde van den nacht. Dit is echter niet eendrachtig in verzet te worden tegen elk ingrijpen van politie of overheid. De hiervoort uitverkoren arrondissementen is het politiek tot een gevaar geworden.

groot aantal in. Ook is men tot een stelsel gekomen, van registratie der lastige sujetten, maar met dit al verbeterd de toestand niet.

Van meer dan een zijde wordt erop aangedrongen, de terugzendingen naar de kolonie van herkomst op grooter schaal toe te passen. De bestuurders der kolonies ondervinden echter van den terugkeer van dergelijke sujetten zooveel last en nadeel, dat zij in dringende betogen verzoeken verschoond te blijven van meer dergelijke exemplaren.

Als men de toevloeiing van nieuw aankomenden kan tegengaan, bestaat de kans dat deze zwarte kolonie geleidelijk in aantal zal verminderen, maar de geboorten stellen dan toch een langgerekte geleidelijkheid in het vooruitzicht.

Ook deze plaag is een der weeten, die een donkere schaduw werpen op Frankrijks overwinning.

Gratis reizigers.
 Op den Zuid-Indischen spoorweg zijn in een half jaar 50.000 reizigers aangetroffen zonder plaatsbiljet. Aan plaatskaarten en boeten zijn van hen geind 62.000 Roepjen. Op andere Indische spoorwegen moet het nog erger zijn.
 De directie heeft strenge maatregelen genomen ter bestrijding van het euvel.

Berichten der Afdelingen.

Afdeling 's-Gravenhage.

DE EUROPEESCHE VROUW IN DE BUITENGEWESTEN.

De afd. 's-Gravenhage der vereeniging „Oost en West” had in Pulchri Studio een bijeenkomst georganiseerd, waar Mevrouw Dr. C. J. Rutten—Pekelharing, presidente van de Afdeling Utrecht van „Oost en West”, een voordracht hield over „Een Europeesche huisvrouw ergens in de Buitengewesten”.

De voorzitter, de heer F. van Peski, leidde met enkele woorden de spreekster in en memorieerde het afdreden van zijn voorganger, den heer Zuiderhoff, die jarenlang zijn beste krachten aan de Afdeling gewijd heeft. Spreker beval verder de Haagsche afdeling in aller belangstelling aan, waarna Mevrouw Rutten—Pekelharing haar causerie — die van begin tot einde met mooie lichtbeelden opgeluisterd werd — aanving.

Spreekster begint met haar verwondering uit te spreken, dat in Den Haag, met zijne vele Indische huisvrouwen, met zijn Koloniale School, door 't afdelingsbestuur van „Oost en West” een huishoudelijke voordracht gevraagd werd. Ze heeft echter de uitnodiging aangenomen, omdat ze misschien, doordat ze in Indië veel gezworen heeft, toch nog iets kan laten zien of vertellen, wat voor de aanwezigen van belang kan zijn. Ze wil in hoofdzaak vertellen van streken, die met de maagdelijke oerboschen zijn bedekt, waar weinig Inlanders en zeer weinig Europeanen wonen. Zij herinnerde eraan, dat van de 170.000 Europeanen in Indië er 135.000 op Java wonen, de rest toeft op de Buitengewesten, zoodat het geen verwondering baart, dat het Indische huishouden op Java dank zij de vele gemakken, culmineert, terwijl men er in de Buitengewesten van maakt, wat er van te maken is. Deze tegenstelling belichtte spreekster door te wijzen op het leven op Java, met goede huizen, comfort, voldoende personeel enz. en daartegenover te plaatsen de primitieve paalwoningen der Buitengewesten, waar de omstandigheden zoo heel anders zijn. Dan volgen plaatjes van een gouvernementstoombootje, een prachtig vervoermiddel naar afgelegen gebieden, beter dan de gecharterde stoombootjes met een Inlandschen kapitein zelfs, en van oerboschen, van huizentypen en eenzaamheid in oerboschgebied. Het bedienden vraagstuk daar wordt besproken en plaatjes van primitieve volksstammen doen zien, hoe het soms noodig is personeel van hoofdplaatzen of van Java te importeeren. Water- en brandstofvoorziening, het verkrijgen van verse groenten en vleesch, zijn moeilijkheden in zulke oorden, waar de huisvrouw op Java, temidden van de overvloed-brennende Inlanders, niet over hoeft te piekeren. Zelfs rijst is schaars op zulke plaatsen. Naar aanleiding van een droog rijstveldje wordt even de rijkdombrennende wilde rubber voor de bevolking besproken. In de Molukken wordt niet eens rijst verbouwd; het hoofdvoedsel der bevolking is sago. De bereidingswijze is interessant, maar als voedingsbasis voor de Europeanen is sago niet belangrijk. Import van rijst en van meel, zelf broodbakken, is dan dus noodig.

Op Java vinden de Europeesche vrouwen en kinderen afleiding en vertier; buiten zijn tochten maken moeilijk; het verkeer gaat slechts te water, daar de oerboschen practisch ondoordringbaar zijn; men ontmoet bij zulke tochten geen menschen en maakt er bijvoorbeeld een sport van om op een roeiboortje het aantal slangen, dat in de boomen slaapt, te tellen. Het onderwijs der kinderen valt aan de moeders toe; gelukkig bestaat er de uitstekende gids van Clerkx. Opgesomd worden de categorieën blanken, die in zulke streken wonen, employe's bij petroleum-ontgin-

IN DECEMBER DEZES JAARS ZAL VERSCHIJNEN

ART, RELIGION AND CLOTHES

a Collection of Essays by
HERBERT ANTCLIFFE

CONTENTS

Foreword	12. Monsieur Massanet.
1. Art, Religion and Clothes.	13. Händel and Brahms: A Comparison.
2. Religion and Aesthetics.	14. The Significance of Scriabin.
3. Austerity and Beauty.	15. Space and Spacing in Music.
4. Limitations and Art.	16. National Flavour in Music.
5. Art and the Holidays.	17. The Imperial Spirit in Music.
6. Music and Manners.	18. More about History and Event.
7. Two Views of Opera.	19. The Necessity of Music in War-Time.
8. Impulse in Composition and Interpretation.	20. J. S. Bach and Emotion
9. Schumann: A German Anniversary Estimate.	
10. Robert Schumann: An Anniversary Estimate.	
11. The Real Liszt.	

Dit boek, gedrukt op goed papier en keurig gebonden zal slechts bij intekening uitgegeven worden.

Men gelieve zoo spoedig mogelijk inschrijvingen te zenden aan de Administratie van het „Koloniaal Weekblad”, Nobelstraat 20, Den Haag.

De prijs zal zijn f 4.50.

SPIEGEL- EN LIJSTENMAKERIJ
WED. W. DRIESSEN
 105 HAARLEMMERSRAAT 105 — LEIDEN
 (Geen Filialen) 5366
KUNSTHANDEL
 RUIME SORTERING IN:
 SPIEGELS | TEGELS | FAMILIE- EN
 SCHILDERIJEN | GRAVURES | PORTRETLIJSTEN
 SCHILDERSTUKK. | AQUARELLEN | PLATEELWERK
SOLIED ADRES — BILLIJKE PRIJZEN

W. F. MEIJER - APELDOORN
 MAISON DE BLANC
 Hoofdstraat 93 Oppericht 1897 Telefoon 133
Heeren Modeartikelen
 GROOTSTE KEUZE
 Dassen, Boorden
 Manchetten, Overhemden en Pyama's
Specialiteit in alle soorten Ondergoederen
Ook voor de Tropen

WAAROM

is het adres voor alle Repatrieerenden bij ons?

OMDAT

onze Meubelen in onze EIGEN fabriek worden vervaardigd en wij dus ALLES garandeeren en UITERST billijke prijzen berekenen. Aanbev.

GEBS. J. & A. JUNGESCHLÄGER
JAN HENDRIKSTRAAT 19 - DEN HAAG

DE N.V. BEGRAFENIS-ONDERNEMING
„SIMPLICITAS“
VAN W. JINNEMÉE & ZONEN TE 'S-GRAVENHAGE
IS ONMIDDELIJK IN HET BINNEN-EN
BUITENLAND TE ONTBIEDEN VOOR REGELING
VAN EEN TRANSPORT, BEGRAFENIS OF CREMATIE
KANTOREN: DENNEWEG 71-73
GARAGES, KISTENMAKERIJ EN DRUKKERIJ: HOOIKADE 43-57
TELEFOON: 11314 EN 12890

WARMWATER

Gratis G.E.B. warmwater-installatie

INLICHTINGEN:

M. A. VROLIJK

Thomsonlaan 41 Telef. 35618

'S-GRAVENHAGE

Alle voorkomende reparatiën tegen concurrerende prijzen.

N.V. Brandstoffenhandel „DE CENTRALE“

SCHEVENINGEN

Tel. 51313 - Pinkstraat 27 - Tel. 51313

levert uitsluitend prima kwaliteit Engelsche-, Belg.-, Duitsche- en Hollandsche Brandstoffen, beslist steen- en gruisvrij.

Prompte bediening. Billijke prijzen.

NEEMT PROEF.

Aanbevelend, C. VERHEIJ Wzn., Directeur.

ALS DE RECLAME ONTBREEKT,
MIST DE ZAAK DE STUWENDE
KRACHT,
DIE HAAR HOGER OPVOERT

PLAAT- en KUNSTHANDEL - SPIEGEL- en LIJSTENFABRIEK
P. J. CRAMWINCKEL Jr.
Den Haag, PIETHEINSTR. 36, Telefoon 11906
Enorme keuze Gravures, Platen, Etsen enz.
Encadrementen in alle stijlen. — BILLIJKE PRIJZEN
Export naar de Indiën. Vele attesten van Ind. fam. ter inzage

ningen, bij mijnbouw, kolonexploitatie, bij houtaankap-ondernemingen, militair en civiel bestuur, zending en missie.

De verhouding met de bevolkingen is in 't algemeen zeer goed, in hooge mate gemoedelijk; meer dan op Java kan men in zulke streken nog denken aan opvoedende kracht van elken Europeaan. Vrouwen van bestuursambtenaren wijden zich aan bevolkingen. De bevolking komt dikwijls om medische hulp vragen. Spreekster lichtte dit telkens met anecdoten toe, om de details meer in 't oog te doen vallen.

Natuuronderzoekers, zendelingen, missionarissen zijn in die streken, omdat zij het wenschen; employé's van particuliere ondernemingen in de hoop op voordeel; militaire en civiele ambtenaren echter om hun plicht. Er zijn weinig blanke ambtenaarsvrouwen in dit soort streken, maar we mogen haar, die er de beste jaren van haar leven slijten, wel met eerbied gedenken.

De spreekster eindigde met hartelijke woorden van lof en waardeering voor de ambtenaren van ons civiel bestuurscorps in de Buitengewesten, die hun buitengewoon moeilijk werk op een respect-afdwingende wijze verrichten, woorden waarop, mede als bewijs van dank aan de spreekster, een hartelijk applaus volgde.

De heer van Peski had na de pauze Mevrouw Rutten-Pekelharing reeds dank gezeegd voor haar vlotte, prettige en interessante causerie.

De Secretaris,
J. C. BAUDOIN.

Afdeling Nijmegen.

IND. TENTOONSTELLING EN VOORDRACHT OVER DE KAJA-KAJA'S.

1. De tentoonstelling is Vrijdag en Zaterdag nog geopend. (Zie K. W. van 18 November).

Zaterdagmiddag om 3 uur precies wordt in het Olympia-theater de Java-film (Ufa) vertoond. Leden en belangstellenden hebben hier toegang, elk met één invité, op vertoon der toegezonden toegangsbewijzen.

Maak van uw recht van introductie gebruik om nieuwe leden te werven!

2. Lezing van Pater Vertenten M.S.C.: „15 jaar onder de koppensnellers van Zuid-Nieuw-Guinea“.

Vrijdagavond 19 Nov. werd de tentoonstelling geopend in de groote foyer van den Stadsschouwburg. De zaal was goed bezet, niettegenstaande het slechte weer en de andere lezingen op dien avond.

De heer Burger, voorzitter, opende de bijeenkomst met een woord van dank aan alle inzenders, aan de helpers — dames en heeren — bij het inrichten van de tentoonstelling. De belangstelling voor de tentoonstelling en dezen avond is een belofte voor de toekomst, waarna de voorzitter het woord gaf aan Pater Vertenten, „die ook een enthousiast is.“

De spreker begint met zijn geliefde Kaja-Kaja's voor te stellen; de naam is verkeerd, en werd afgeleid uit het feit, dat de eerste blanken door deze menschen begroet werden met de uitroepen: kaja-kaja-kaja, wat „vrienden“ beteekent. De eigenlijke naam is de Marind-anim, Marindineezen. Maar de naam Kaja-Kaja's is zoo populair geworden, dat het vergeefsche moeite is, den eigen naam van het volk ingang te doen vinden. De eerste kennismaking met den Kaja-Kaja wordt dan gemaakt onder leiding van den spreker, die in rake trekken op het zwarte bord met gekleurd krijt de somatische kenmerken teekent, waaruit een echte Kaja-Kaja-kop te voorschijn getooverd wordt, met zijn bekende versierselen: haarverlengsels, halssnoeren, oorringen en varkenstanden in de neusvleugels. De Kaja-Kaja is een neger-type: kroeskop, meestal donker, semietische neus, flinke baard; ze noemen zich „echte“ menschen, om hun flinken neus en baard; Chineezen zijn „planken“: plat van voren, maar de Hollanders waren om hun vooruitspringenden gevel en baard-groei ook „echte“ menschen.

Vijf en twintig jaren geleden leefde dit volk nog in het steenen tijdperk, kenden geen potten of pannen; en wordt ook thans nog veel gekookt op gloeiende steenen.

De theorie van Wilken en Kruyt omtrent koppensnellen gaat voor Z. N. Guinee niet op; het doel van het koppensnellen is hier: om namen te hebben voor hunne kinderen. De naam is voor den primitief van groot belang: aan de namen knopen zij historische, aardrijkskundige en mythologische feiten vast: b.v. de honden dragen de namen van bevriende streken, de vijandige plaatsen dragen de namen der varkens. (Om 't varken te vangen met hun primitieve middelen is moed noodzakelijk; daarom dragen zij als bewijs van moed ook de gedroogde staarten der gevangen varkens op de borst). Den Pater werd eens gevraagd, naar den „oorsprong van alle dingen“. Spreker vertelde toen het Bijbelsche Scheppingsverhaal en na afloop daarvan moest hij aan een jongen den naam van „Adam“ geven: nu werden zij voortaan door dezen naam: aan het scheppingsverhaal herinnerd.

Verder behandelde spreker, als factoren die de ontwikkeling van deze menschen in den weg staan, zoowel geestelijk als economisch: Bloedwraak en toevenarij, het levend begraven van ouden van dagen, het demagelooft, hun anarchisme: zij zijn groot gebracht in vrijheid, niet gewend aan orde, niet gewend aan ge-

PELTERIJENHANDEL EN BONTWERKEN

Specialiteit in bontmantels en mantels met bont gevoerd, gemaakt en naar maat. Steeds het nieuwste in bontvellen en bontgarnituren. Atelier voor veranderen en repareren, te kl. afwerking. Matige Prijzen

JEAN PIEROT

88 VAN SWIETENSTR. DEN HAAG

GEVESTIGD SINDS 1903

regeld werk. Tot slot werden behandeld de griepdemie, het uitsterven van het volk door veler ziekten, de gelukkige wending hierin, en de con-

aanvraag. Vooral de bestrijding der venerische ziekten komen welk ontzaglijk werk hier door de Pater het H. Hart is verricht. Eenvoudig, onopgesmukt telde hier een Missionaris van zijn 15 jaren moeilijk leven, in 't begin zonder succes, pas konden de eerste bekeerlingen gedoopt worden. Troost moet 't zijn geweest voor de menschen, liefde Gods gingen arbeiden, troosten en helpen een volk, dat vuil, ziek en egoïst was en aan den gen gewoon, om aan de stervenssponde van ziele Kaja op het stervend masker een glimlach van vrede te kunnen brengen: een wonder in de orde, zooals spreker het noemde. Hier stond pretenteloos, zonder zich zelf te verheffen, len van zijn zwaren arbeid, (alsof 't van zelf als bij zijn tekening: „ziet u wel: heel gemakkelijke gezonde Vlaming, die, met zijn eenigszins dialect heelemaal niet den indruk maakt van een jarigen zwaren arbeid achter den rug te hebben ongezonde kustmoerassen van de tropen; iemand in practijk had gebracht: hebt Uw naasten lief U zelven. Een hartelijk, langdurig applaus viel deel zoowel bij de pauze, als na de vertoonden lichtbeelden, die het tweede deel der lezing voor-

De voorzitter bracht dank aan den spreker, aan zijn werk, onder applaus der aanwezigen.

De Secretaris,

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur.

De besturen der afdelingen worden er attent op gemaakt, dat indien men de beschikking verlangt de Suriname-film, deze dient te worden aangevraagd bij de heer Graaf van Limburg Stirum, Arnoldus Bloemendaal.

Van het Informatie-Bureau:

BESTEMD VOOR UITZENDING NAAR NEDERLAND

Mr. A. Verhoef, Administratief ambtenaar bij het nederl. Bestuur, Dubbeldamscheweg 57, Dorpsstraat 10, Oegstgeest.

A. H. van Bodegom, Vierambachtsstraat 76b, Rotterdam.

Ir. C. J. Mol, Hoogstraat 59a, Wageningen.

Ir. L. de Rijke, p/a fam. Jesse, Acubastraat 20, Venhage.

Allen houtvester bij den dienst van het boschbeheer.

INDISCHE AMBTENAREN MET VERLOF

Ir. W. H. G. Itzig Heine, Ir. 2e kl. bij den W. en 's Lands Burgerlijke Openbare Werken, W. straat 118b, 's-Gravenhage.

Mej. H. A. Veenhof, Onderwijzeres der 3de klasse van het O. E. L. O., belast met het geven van lessen bij de 1ste Open. Mulo-afd. der A. S. Semarang, Damrak 34, Amsterdam.

Mej. A. J. Los, Onderwijzeres der 3de klasse van het O. E. L. O., Witte Rozenstraat 50a, Leiden.

Mej. L. C. Hoff, Adj. boekhouder bij de S.S. en 's-Gravenhage, wagen, p/a Mevr. S. Tengbergen, Ahornstraat 15, 's-Gravenhage.

A. J. J. Ilgen, Controleur 1ste categorie bij de P. Amberboomstraat 19, 's-Gravenhage.

D. van Leeuwen, Leeraar bij de V. H. O. afd. B. kundige afdeling) der Algemeene Middelbare School te Jogjakarta, p/a P. v. d. Horst, Wasstraat 42, 's-Gravenhage.

Mr. A. Sikkil, Wnd. voorzitter van de Landbouw- en Poerworedjo en Koetoradjo, Untere Bergstrasse, Braunlage i/Harz.

Ch. Hoogkamer, Tijd. wnd. afd. hoofd bij de Tramwegen, Hotel d'Interlaken, Avenu Durand, 's-Gravenhage.

B. de Jong, Controleur 1e kl. bij het B. B.; Langendijk.

G. van den Berge, Directeur van de 2e Openbare afd. der A.M.S. te Bandoeng; Laan van Meerland 335, Den Haag.

Ir. J. W. Stoll Timmerman Thijssen, Ingenieur bij de S.S. en Tr.; p/a. Nederlandsch-Indisch Compto Mij, te 's-Gravenhage.

Mr. F. M. P. de Rijk van der Gracht, Raadsheer Hooggerechtshof van Ned.-Indië; p/a. Nederlandsch-Indisch Handel Maatschappij te 's-Gravenhage.

P. van Asperen, Ambtenaar 2e kl. bij den dienst van In- en Uitvoerrechten en Accijnzen; Bredestraat 10, Heerenveen.

F. S. Bransen van der Goot, wnd. tijd. Inspecteur Financiën; Acaciastraat 15, 's-Gravenhage.

Mej. L. M. Reisig, 1ste Klerke bij de S.S. en 's-Gravenhage, Mevr. A. Was, Laan van N. O.-Indië 171, 's-Gravenhage.

H. C. de Vlieger, Onderwijzer 1e kl. bij het O. Paviljoensgracht 44, 's-Gravenhage.

M. C. DE WAIJER
WEIMARSTRAAT 57a - TEL. 37174 - DEN HAAG

KUNSTHANDEL
ENCADREER - INRICHTING
GROOTSTE KEUZE IN
PLATEN - PORTRETLIJSTJES - ANSICHTKAARTEN

A. Goedegebuure, Mijnbouwkundig opzichter 1e kl. den dienst van den Mijnbouw, werkzaam bij de Boekit-Asamsteenkolenmijnen; Boschweg 20, Apeldoorn.

C. D. van den Bussche, Inspecteur van Financiën; Herengracht 10A, Eindhoven.

de Jongh van Arkel, Leraar bij de Koning Willem III school te Batavia; p/a. Ned.-Indische Escomptobank, 's-Gravenhage.

Alphabetische opgave van Leden der Vereeniging "Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen over verschillende onderwerpen.

J. J. BLOK, gep. ass.-resident, laatstelijk van Soerabaya, de Riemerstraat 6, den Haag. — Javaansch en Maleisch.

A. F. BLOM, cand.-notaris, oud recht. Ambt. O.-I. — Lessen schriftelijk en mondeling voor notariaat en doct. examen Indisch Recht.

J. M. v. d. BOSCH-VAN VEEN, Pianoforte, Steenschuur 13, Leiden.

DE SAULT en Mevr. C. M. SANDBERG-v. REEDE, boekleeraressen, Groot Hertoginnelaan 184, Den Haag en Keizersgracht 774, Amsterdam. — Ademhaling- en spreekstoornissen (zoo noodig met inleiding).

F. ENGELEN, Rijswijk, Caan van Necklaan. — Leraar in de Dactyloscopie.

A. FONTEIJN, Frederik Hendriklaan 123, Den Haag. — Maleisch en Javaansch in geheel-omvang.

H. GJSBERTS, gep. hoofd eener school uit Ned. Caan van Necklaan 170, Rijswijk. — Privaattlessen op alle uren van den dag in alle vakken van O. en, voor zoover de vakken op de H.B.S. ook voor lessen in Fransch, Ned. taal en Geschiedenis, Aardrijkskunde en Cosmografie. Genegen leerlingen aan huis te ontvangen op gezicht op huiswerk.

HENNY & Co.

Anna Paulownastraat 62a
DEN HAAG

— EFFECTEN
— PROLONGATIEN
— WISSELZAKEN

TEL. { 36910
31144

HET NEDERLANDSCHE TECHNICUM „P.B.N.A.", Dir. E. J. Rothuizen en F. Wind, Arnhem, is een volledig ingerichte technische school, die volgens de schriftelijke methode opleidt voor alle technische examens en beroepen. Toezicht van het Rijk en K. I. van Ingenieurs op de eindexamens.

J. ISRAEL, oud-adjt. Translateur van de Javaansche taal te Soerakarta, beëdigd Translateur hier te lande, Soestdijk. — Javaansch; vervaardigen van schriftelijke vertalingen uit het Hollandsch in het Javaansch en omgekeerd. — Stelt zich ook in andere plaatsen beschikbaar.

A. H. JANSEN, Jacob Ruijsdaellaan 21, Bussum. — Maleisch (grammatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.

W. KEIZER, Mariaweg 50, Oosterbeek. — Soendaansch en Maleisch.

Mr. E. RIJKE, oud Ind. recht. ambt., Witte Singel 58, Leiden. — Ned. Ind. Wetb. — Adatrecht. — Staatsinstellingen van Ned. O. en W. Indië. — Javaansch. — Maleisch. — Madoereesch.

J. J. F. SCHREUEL, gepens. Ass.-Res., Vogelkersstraat 5, Den Haag. — Maleische taal en letterkunde.

A. A. SCHROEVERS, Stadhouderslaan 3, Den Haag. — Stenografie. — Machineschrijven.

C. STEUERWALD, oud. Ass. P.S., Vivienstraat 59, Den Haag. — Lessen in Werktuigbouw en IJzerconstructie.

PH. C. STUBENRAUCH en F. M. GESCHER, Leeraren M. O. — Opleiding voor M. O. Boekhouden en Staatspraktijkdiploma. Cursus voor Handel en Administratie. S. Annastraat 85, Nijmegen.

P. D. VISSE, Frederik Hendriklaan 162, Den Haag. — Maleisch (grammatica, correspondentie, omgangstaal) en Wiskunde.

A. H. J. G. WALBEEHM, Witte Rozenstraat 54, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.

H. WESSELS, Leraar Engelsch M. O. Lessen in Engelsch en Eng. Handelscorrespondentie. — Wychen A. 16c (lessen in Nijmegen te geven).

Leden, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Mutatiestaat van 17 tot 24 November.

Nieuwe Leden:

Geïntroduceerd door:

Looze, Soestdijk, Praamgracht 7, f 5.— (behoort afd. Utrecht)

van der Land, Inspecteur van de zoutregie m.v. stede, Joh. de Wittlaan 6, f 5.—

Timmer, Arts, Haarlem, Wilhelminapark 26, f 5

Hanegraaff, Gep. O.-I. Ambtenaar, Breda, Molenstraat 42, f 5.—

van Hoogenhuize, Ginneken, Baronielaan 340, f 5

Bekker Sr., Aannemer, Arnhem, Apeldoorsche 140, f 5.—

Bekker Jr., Aannemer, Arnhem, Apeldoorsche 142, f 5.—

Ph. Cohen, Arnhem, Nieuwe Kraan 1B, f 5.—

Doyer, Hypotheekbewaarder, Arnhem, Sweerts Landasstraat 48, f 5.—

Verbeek van der Sande, Lid Firma v. d. Wall & Arnhem, Lawick v. Pabststraat 39, f 5.—

A. P. M. Hupkes—van Hasselt, Velp, Oranje 25, f 5.—

Riebergen, Architect, Arnhem, Passavantlaan 5, f 5.—

Wisbrun & Liffmann, Arnhem, Ketelstr. 3, f 5.—

van Holstein van Vloten, Brummen, Dwars- 491, f 5.—

Serlé, Den Haag, Ten Hoyestraat 76, f 5.—

Wybrandi, Directeur Dordtsche Petroleum Mij. van Haag, Groot Hertoginnelaan 10, f 5.—

van Houten, Oud President der Factorij N. H. M., Scheveningen, Duinweg 6, f 5.—

Kok, Oud Inspecteur van Financiën, Den Haag, Heulstraat 5, f 5.—

van Wertheim, Den Haag, Nieboerweg 272, f 5.—

van Ruyven, Civiel Ingenieur, Scheveningen, Hagedijk 155, f 5.—

den heer P. E. Moolenburgh te Baarn.

Administrateur Oost en West.
Secretaris Afd. Haarlem.

Secretaris Afd. Breda,

Secretaris Afd. Arnhem

Behoort voortaan, op eigen verzoek, tot de afd. Arnhem.
Administrateur Oost en West.

Secretaris Afd. Den Haag.

Nieuwe Begunstigers:

Jhr. Dr. C. G. S. Sandberg te Den Haag.

Contributieverhoging:

J. Dronkers, Apeldoorn, Genistalaan 7, van f 4.— op f 5.—

Af schrijven:

A. Kandou, Rotterdam, Benthemdwardsstraat 1a, p/a Mej. Lutzam.

Adresveranderingen:

M. A. Bouman, Controleur B. B. overgeplaatst van: Djenepono (Celebes) naar de residentie Timor.

Kok, Breda—Teteringen, Molenstraat 17.

Dijkshoorn, Oud Dirigeerend Off. van Gezondheidsdienst, van: Leiden, Jan van Goyenkade 7 Den Haag, Hotel Pomona, f 5.—

Fa J. L. RICHEL AZN

Westeinde 224

DEN HAAG

DROOGREKKEN
KACHELREKKEN
HANDDOEKREKJES
TRAPLADDERS
GORDIJNSPANNERS
Alle KEUKEN-HOUTWAREN

Vraagt speciale Catalogus van
TRAPLADDERS

P. DE KAT ANGELINO

MOEDRA'S OP BALI

MET 60 TEEKENINGEN VAN
TYRA DE KLEEN

PRIJS gecart. f 9.— geb. in geh. linnen f 11.50

„Hoe voortdurend zijn de priesters zelven geteekend. Met goed overleg, zo wel in de serie Boeddha priesters als in die van de Sjiwa priesters, iedere persoon tweemaal geteekend, van voren en achterzijde, daardoor wordt de houding van het lichaam en de afzonder van de handen zeer duidelijk.”
(M. Rott. Crt.)

Uitgave v. d. N. V. „ADI-POESTAKA”, Den Haag

CITY-THEATER

TEL. 15854 - VEENESTRAAT 25 - TEL. 15854

Vanaf Vrijdag 26 November 1926

De monumentale Kunst-Film der:
METRO-GOLDWYN-MAYER

BOHÈME

geïnspireerd door en naar motieven van
HENRI MURGER'S onsterfelijken roman
„SCÈNES DE LA VIE DE BOHÈME”

met
LILIAN GISH als MIMI
JOHN GILBERT
als RODOLPHE

Op het Tooneel:
Nationale Kleederdrachten en Zang
ENRIQUE HERRERA VEGA
& ESPERANZA POSADE
van de MEXIKAANSCH OPERA

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPÔT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS 5023

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA 5027
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

TOKO BOGOR
 SUEZKADE 122a b-DEN HAAG-TEL. 33472
 Gearriveerd per S.S. „Kangean"
 groote zending 5027
**Kroepoek Oedang, Sidjo Ardjo
 Mie, Deng-Deng, enz. enz.**
 Prima kwaliteiten. Voordeelige prijzen.

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 12503 - Den Haag
 DAMES MODEARTIKELN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWELN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELN. 5022

**EEN VERSTANDIG
 ZAKENMAN**
 doet verstandige dingen.
 Hij zorgt voor een goed ingerichte administratie.
 kundig personeel, een net ingericht kantoor, om
 zijn klanten behoorlijk te ontvangen en bedienen.
 Natuurlijk levert hij ook prima artikelen.
 Zijn firma moet een goeden indruk maken op
 zijn klanten en op hen, die hij tot zijn klanten wil
 maken. Daarvoor zorgt hij ook, dat zijn handels-
 drukwerk een correcten indruk maakt, zowel wat
 betreft stijl als uiterlijk.
 Ook zijn reclamedrukwerk moet er aantrekkelijk
 uitzien, want hij weet, dat slecht reclamedruk-
 werk wel drukwerk, maar geen reclame zou zijn.
 Hij zoekt dus voor zijn drukwerk een drukker
 die zoo goedkoop mogelijk is, maar niet ten koste
 van de kwaliteit van het drukwerk. Hij weet, dat
 dan de zuinigheid de wijsheid zou bedriegen.
 Dergelijk verstandige zakenlieden bestellen tot
 hun groote tevredenheid hun drukwerk bij een
 der beste drukkerijen van Den Haag. S
N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraichissements 5015
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

HOTEL „DE TWEE STEDEN" RESTAURANT „DE TWEE STEDEN"
 Buitenhof Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062 's-Gravenhage
FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD
 THE DANSANT - DINER CONCERT ROEMEENSCH ORKEST
 SPECIALE TARIEVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD
 UITSTEKENDE KEUKEN GERENOMMEERDE WIJNKELDER

Vereeniging „OOST en WEST"
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.
STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Haag, Tel. 50752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en lieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen **INFORMATIE-BUREAU** ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 's-Gravenhage, Telef. 14519, Bureau-uren 10-12 v.m. en 2.30-4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichting zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.
TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Telef. 50752. Dit tehuis biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland toeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aan te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.
TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Dit tehuis bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetreft willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MONNIK, Telef. No. 50248.
LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actuele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.
NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING (Anna Paulownastraat 48, Den Haag). Samenwerking ten behoeve van personen, die uit Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheid verstrekkende als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis.
BUREAU VOOR ADVIEZEN op huishoudelijk- en maatschappelijk gebied, onder leiding van de Heer J. Franco Mendes-Calisch en L. Kappelijne van de Coppello-Wijgers. Spreekuur Donderdagmiddag 2-4 en volgens afspraak, Nic. Maesstraat 57, Amsterdam, Tel. 22492.
 Aan dit bureau is een cursus verbonden ter opleiding van vrouwen en meisjes die naar Indië gaan.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost, II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkjes met Vooruitzichten.
 - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (Thans in revisie). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuker-Industrie. (Thans in revisie). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederl.-Indië, zomegelen verplegers en verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-I. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegr.- en Telef.dienst in N.-I. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-I. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

<p>Serie I.</p> <ol style="list-style-type: none"> No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel. 2. Indische toestanden gezien door een inlander. 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland. 4. Sarikat-Islam. 5. De Suikernijverheid in Nederlandsch-Indië. 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java. 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten. 8. De Europeesche vrouw in Indië. 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging. 10. Over de Kolonie Suriname. 	<p>Serie II.</p> <ol style="list-style-type: none"> No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië. 2. Het Javaansch tooneel. 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië. 4. De theecultuur op Java. 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg. 6. Een Goede taal in Indië. 7. De Indische dorpsgemeenschap op Java. 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië. 9. De Javanen gelijk hij schijnt en is. 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.
---	---

Serie III.

- No. 5. Nederlanders in Indië.
6. Het Nederlandsch-Indisch Volksredietwezen.
7. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
8. De Slavernij in Oost-Indië.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvver egenwoordig Vereen. in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostkust.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
 Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
 tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië
 Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia. 5215

Zeebaboe's en Jonge
 beschikbaar.
 Te bevragen in „PERSINGGAN"
 Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bezoekers van Boetselaerlaan 2 DEN HAAG Tel. 50248